

Årsredovisning 2020

Statens medieråd

www.statensmedierad.se

Innehåll

Digitalare än någonsin.....	2
RESULTATREDOVISNING.....	3
1 Samlad redovisning av verksamheten 2020	4
1.1 Uppgifter	4
1.2 Verksamhetsstyrning	4
1.3 Personal och kompetensförsörjning	7
1.4 Verksamhetens kostnader och intäkter	10
1.5 Att redovisa resultat	14
2 Resultat operativ verksamhet	16
2.1 Fastställa åldersgränser för film	16
2.2 Kunskapscentrum om barns medieanvändning.....	22
3 Övriga uppdrag och åtaganden	33
3.1 Barnrättsperspektiv	33
3.2 Jämställdhet och mångfald	35
3.3 Miljöledning.....	35
3.4 Samverka med andra myndigheter och aktörer.....	36
3.5 Särskilda regeringsuppdrag och åtaganden	41
3.5.1 Pågående regeringsuppdrag	41
3.5.2 Avslutade regeringsuppdrag.....	42
3.5.3 Remissvar	42
FINANSIELL REDOVISNING	43

Digitalare än någonsin

Fler uppkopplade timmar. Videoföreläsningar. Digitala arbetsgrupper. I stället för ständiga förmaningar om att begränsa skärmtiden har elever fått obligatorisk undervisning via nätet.

När vi summerar 2020 är det omöjligt att inte ta avstamp i den omfattande påverkan som Covid-19-pandemin har haft, på enskilda och organisationer. Föräldrar som tidigare oroade sig över barnens skärmtid har själva tvingats placera datorer och mobiler i centrum, både under och utanför arbetsdagarna.

Exakt hur detta påverkar minderåriga och deras relationer är för tidigt att säga. Men när den uppkopplade tiden förlängs, ökar även exponeringen för olika typer av risker på internet. Till dessa risker hör:

- falska uppgifter som sprids via influerare som barnet känner sig nära – något som blir farligt när budskapen kan skada hälsan.
- riskfyllda, virala utmaningslekar om allt från vågade selfies till vem som kan hålla andan längst.
- sexualförbrytare som använder sig av spel och sociala medieplattformar för att kontakta minderåriga, något som med röststyrda leksaker kan ske direkt i barnkammaren.

Barn har rätt till en trygg uppväxtmiljö och när allt större del av sociala aktiviteter sker i digitala rum måste vuxna vara tillräckligt medie- och informationskunniga för att kunna axla ansvaret som trygga guider i barnens uppkopplade vardag.

Här har Statens medieråd sina kärnuppgifter: att verka för att stärka barn som

medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. På detta område har myndigheten det gångna året tagit viktiga kliv framåt:

Tillsammans med över 20 partners i det nationella nätverket för stärkt medie- och informationskunnighet har vi lagt grunden för en struktur där vi kan utbyta kunskap och erfarenheter för högre kvalitet samt stärkt koordinering och effektivisering av arbetet.

Genom intensifierat samarbete med akademien, systemmyndigheter i Norden, kollegor i EU breddas och fördjupas myndighetens expertis.

Tillsammans med barnrättsorganisationen Bris har vi fått EU-kommissionens förtroende att bygga upp Sveriges Safer Internet Center, ett nationellt nav i arbetet att ytterligare stärka barns trygghet på nätet.

Förra året formulerade jag 2020-talets potential som "medvetenhetens och motståndskraftens". Under året som gått har medier fyllts av debatten om falska budskap, innehållsfiltrering och plattformars påverkan på demokratin. Det har blivit tydligt att digital kompetens är centralt i en tid då alla verksamheter är beroende av att medarbetare kan nyttja tekniken för ett effektivt distansarbete. Måhända börjar medvetenheten öka.

Jag känner mig trygg i att Statens medieråd genom sitt utvecklingsarbete med kompetensutveckling och spetsrekryteringar men också nya, digitala stöd, tydligare struktur och målstyrning kommer att kunna vara ett viktigt verktyg som kunskapscentrum för medie- och informationskunnighet. På medborgarnas uppdrag.

Stockholm, den 21 februari 2021

Anette Novak, direktör Statens medieråd

RESULTATREDOVISNING

1 Samlad redovisning av verksamheten 2020

1.1 Uppgifter

Statens medieråd ska verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation. Myndigheten ska fastställa åldersgränser för film som är avsedd att visas för barn under 15 år enligt *lag (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt* (åldersgränslagen).

1.2 Verksamhetsstyrning

Verksamheten på Statens medieråd är förankrad i den statliga värdegrundens principer: demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt för alla människors lika värde, den enskildes frihet och värdighet samt effektivitet och service.

Därutöver har myndigheten utvecklat en strategi för att ytterligare tydliggöra den mer detaljerade inriktningen under överblickbar period, 2021–2024. Dessa strategiska ”pelare” är: expertis, position, resultat och effektivitet. Varje sådan pelare har ett övergripande mål, enligt nedan.

1. Expertis – myndigheten har Sveriges främsta experter vad gäller barn och ungas medieanvändning samt dess effekter.
2. Position – Myndigheten uppfattas som en självklar källa för professionell kunskap och som en relevant och

kompetent samarbetspartner för sina huvudmålgrupper.

3. Resultat – Myndigheten har en utvecklad metodik för och dokumentation av all verksamhet som möjliggör kvalitativ resultatredovisning.
4. Effektivitet – Myndigheten har moderna arbetsmetoder och -verktyg samt säkerställer genom interna läroprocesser att rutiner ständigt utvecklas i riktning mot stärkt effektivitet.

Aktiviteterna i verksamhetsplanen inför 2021 kan kopplas såväl till de formella uppgifterna som dessa övergripande, strategiska mål. Aktiviteterna är dessutom resurs-satta och kopplade till ansvariga handläggare och övriga resurser. Därigenom skapas en tydlig koppling mellan verksamhetens ansvarsområden på nationell nivå, via de myndighetsinterna strategierna hela vägen ner till varje enskild medarbetares arbetsinsatser. Samtliga prestationer har mätbara mål, mot vilka det sker uppföljning och utvärdering, av verksamheten i stort men också av individuella prestationer. Detta skapar i sin tur möjlighet att förändra och förbättra, när så krävs, och att lära. Att integrera ett kontinuerligt lärande i verksamheten är avgörande för en expertmyndighet i förändring.

Som expertmyndighet vad gäller barns och ungas mediesituation, ett område där det skett och kontinuerligt sker kraftiga förskjutningar i medielandskapet, behöver Statens medieråd regelbundet ompröva sina prioriteringar. För att stärka myndighetens agilitet omorganiserades verksamheten hösten 2019 från tre avdelningar till två, samtidigt som ledningsstrukturen förenklades. 2020 är därmed det första, hela verksamhetsåret, i denna nya struktur och med den ovan

beskrivna verksamhetsstyrningsprocessen, som utvecklats under 2020.

Andra åtgärder som vidtagits år 2020 i syfte att utveckla verksamhetsstyrningen:

- På uppdrag av Kulturdepartementet lagt fram förslag i en promemoria (dnr 352/2020) på hur instruktionen, med smärre förändringar skulle kunna formuleras för att inkludera de uppdrag som myndigheten har haft kring nationell samverkan på området medie- och informationskunnighet samt de nya uppgifter myndigheten ålagts genom den nya radio- och tv-lagen.
- Stärkt dokumentation och uppföljning genom implementeringen av ett nytt, digitalt ärende- och dokumenthanteringssystem samt ett nytt handläggarstöd för filmgranskningsärenden.
- Förtydligat kopplingen mellan styrdokument, strategi och verksamhet, genom framtagande av ett årshjul som åskådliggör processerna.
- Utvecklat en modell för resultatredovisning samt vidtagit förberedelser för att alla nödvändiga delar ska finnas på plats inför 2021.

Målet är att myndighetens styrning ska vara tillitsbaserad, det vill säga att beslutsnivåerna aktivt verkar för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv, tillitsfulla relationer och säkerställer att alla medarbetare kan, vill och vågar bidra till verksamheten. För att detta ska vara möjligt måste emellertid först den grundläggande strukturen, med tydliga befogenheter, finnas på plats. Utvecklingen mot en verksamhet som möjliggör för varje medarbetare att ta ansvar påbörjades redan 2019 i och med den nya

projektorganisationen och implementeringen av en modell för praktisk projektstyrning. Rörelsen har fortsatt under 2020 med alltmer tydliggjorda ansvarsområden samt förberedelser för en mer detaljerad tidrapportering (implementeras enligt plan i två steg 2021–2022). Tidrapporteringen blir ett viktigt verktyg för att kunna följa upp att strategiernas prioriteringar får genomslag i verksamheten – men också för att skapa trygghet för medarbetarna.

En målgruppsanalys har genomförts som har pekat ut nya, mer effektiva kommunikationsvägar i syfte att förbättra utväxlingen av varje tagen kontakt.

I syfte att framgent stärka expertisen genom rekryteringar av spetskompetens skrev myndigheten under 2020 tre ansökningar för medel i olika utlysningar, bland annat till EU-kommissionen och till Nordiska ministerrådet, av vilka samtliga blev framgångsrika. Dessa externa medel kommer att innebära en ökning av myndighetens totala budget med 34 % från och med 2021.

Pandemin

Covid-19-pandemin tvingade myndigheten till omställning under våren 2020. På kort tid etablerades processer för att verksamheten skulle kunna fortgå, säkert och effektivt, även i en huvudsakligen distribuerad organisation.

En tydlig nedgång i antal filmgranskningsärenden noterades tidigt. Myndigheten valde då att göra interna omprioriteringar och förändra arbetsuppgifter för filmgranskarna. Dessa har under 2020 utöver filmgranskning även bistått med analys, samverkan och produktion av lärresurser.

Åtgärder som vidtogs för att säkerställa effektiv verksamhetsstyrning var bland annat införandet av en kort, daglig ledningsgruppsavstämning samt ett dagligt

morgonmöte med medarbetarna. Dessa åtgärder kompletterades även med en intensifiering av arbetet i den interna arbetsmiljögruppen. Gruppen tog, tillsammans med ledningsgruppen, fram och löpande uppdaterade en handlingsplan med två huvudsakliga syften:

1. verksamhetskontinuitet,
2. säkerställande av en så god och säker arbetsmiljö som möjligt i den uppkomna, extraordinära situationen (se även avsnitt 1.3).

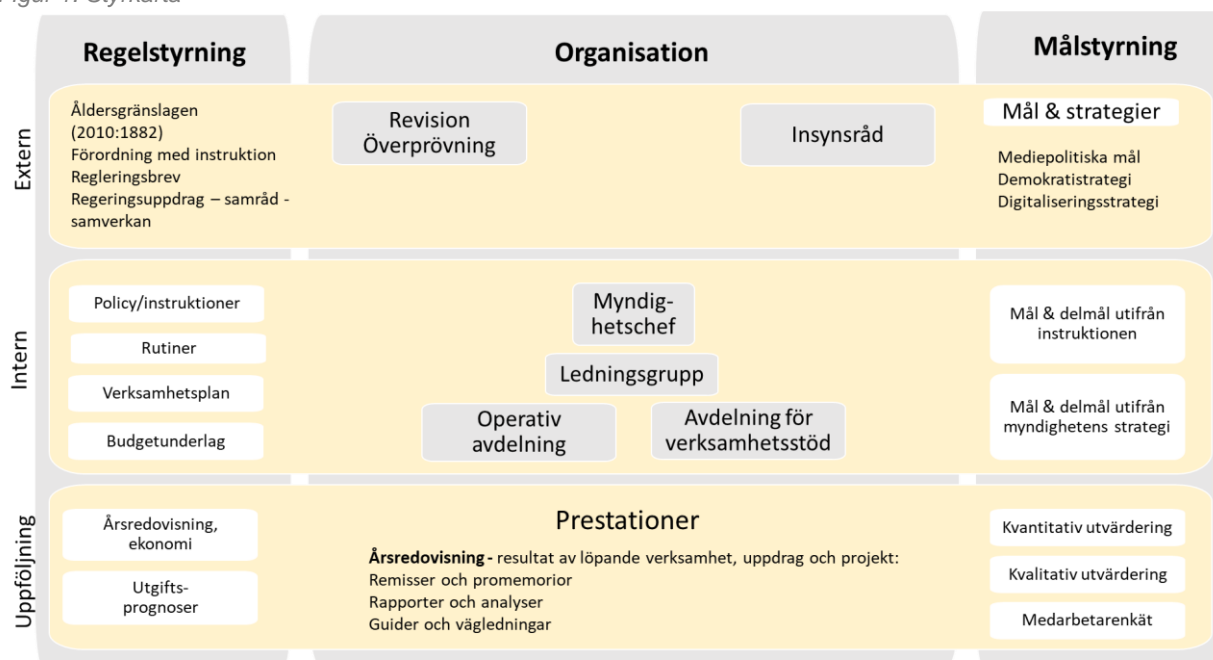
Då myndigheten, när pandemins effekter började bli tydliga, befann sig i en fas då många för året planerade projekt redan var beslutade och arbetsuppgifter fördelade

bedöms inte pandemin ha fått en så negativ påverkan på verksamheten som kunde ha varit fallet.

Styrkarta

Styrningen av Statens medieråd åskådliggörs i en styrkarta (Figur 1).

Figur 1. Styrkarta

Myndigheten leds av direktör Anette Novak som till stöd har ett insynsråd. Insynsrådet består av fem medlemmar samt direktören (ordf.). Myndighetens ledningsgrupp består av direktören, cheferna för operativ

avdelning respektive avdelning för verksamhetsstöd.

1.3 Personal och kompetensförsörjning

Under år 2020 har myndigheten gått in i en tillväxtfas och en ny chef har rekryterats externt för att leda den operativa avdelningen. Då avdelningschefen har bakgrund som chefsjurist har myndigheten stärkt sin juridiska kompetens.

Kompetensutveckling är ett prioriterat område och myndigheten verkar för att stärka sin kompetens på området digitalisering, inte minst avseende data och artificiell intelligens, men även rättsinformatik, analys och utredning. En uttalad ambition är även att utöka andelen disputerade medarbetare. En av de som förstärkte myndigheten under 2020 är disputerad i ämnet pedagogik.

Myndigheten har utökat antalet filmgranskare för att möta den ökning av filmgranskningsärenden som uppstått efter att granskningen blev avgiftsfri. Myndigheten har valt att avvakta med att göra ytterligare anpassningar av filmgranskningens resurser då den pandemirelaterade nedgången i antal filmgranskningsärenden bedöms som tillfällig. Filmgranskarnas kompetens (bl.a. psykologi och pedagogik) har genom omfördelning av arbetsuppgifter kunnat nyttjas i myndighetens övriga uppdrag.

Personal

Myndigheten hade under år 2020 i medeltal 22 personer anställda (tre fler än föregående år), fördelade på 15 kvinnor och 7 män. Antal årsarbetskrafter var 19 (2019: 16).

En hög andel av myndighetens medarbetare är 45 år eller äldre (68 %), medelåldern på myndigheten var under året 49 år. En hög andel är kvinnor (68 %); följaktligen är det en del av myndighetens kompetens-

försörjningsstrategi att verka för att utjämna dessa obalanser. Två av de som anställdes under 2020 är män. Av de senaste sex anställningarna är fyra under 45 år.

Lönekartläggning för 2020 visar att fördelningen totalt sett på myndigheten mellan kvinnors och mäns löner under året har utjämnats. Kvinnors löner är idag genomsnittligt sett marginellt högre än mäns, jämfört med 2019 då mäns löner var 9 % högre än kvinnors. I första hand är detta en effekt av personalomsättning men även, sedan flera år tillbaka, en medveten ambition att motverka löneskillnader som kan uppfattas osakliga.

Statens medieråd har de senaste åren haft en relativt hög sjukfrånvaro, ställd i relation till genomsnittet i staten. Orsaken har varit ett fåtal fall av långtidssjukskrivningar som, i en liten organisation, får stort genomslag. 2020 noteras emellertid, trots den pågående pandemin, att sjukfrånvaron på myndigheten har sjunkit till 5,9 %, från 8,2 % 2019.

Statens medieråd omfattas av regeringens uppdrag till statliga myndigheter att ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Under 2020 har en medarbetare i målgruppen varit vissitidsanställd med lönebidrag från Arbetsförmedlingen.

Kompetensförsörjning

Myndigheten har under året genomgått en omfattande digitalisering med vidareutveckling av ärendehanteringssystem för processen Fastställa åldersgränser för film samt introduktion av nytt ärende- och dokumenthanteringssystem för allmänna ärenden. I samband med detta har omfattande kompetensutvecklingsinsatser genomförts. Även avseende myndighetens projektstyrningsmodell Praktisk Projektstyrning (PPS)

har utbildningar genomförts. Samtliga nyanställda medarbetare får, i relation till myndighetens miljöcertifiering, introduktion i det interna miljöarbetet, liksom utbildning i grundläggande miljökunskap.

Som förberedelse inför 2021 års deltagande i EU-programmet *CEF Telecom Call – Safer Internet Center* genomförde myndigheten en utbildning i EU-kunskap med fokus på projektledning och finansiering av EU-projekt.

Myndigheten har sökt och beviljats ett kompetensutvecklingsprojekt inom ramen för Vinnovas utlysning *Starta er AI-resa!*. Projektet syftar till att höja personalens kunskap om möjligheterna med artificiell intelligens och förståelse för hur den egna verksamheten kan dra nytta av den nya tekniken. Projektet inleddes i december 2020 och kommer att avslutas under 2021.

Då myndighetens ekonomihantering under 2021 förväntas öka i komplexitet, till följd av ökad mängd särskilda uppdrag, deltagande i EU-program samt genomförande av projekt för Nordiska ministerrådet har myndighetens ekonomi- och personalhandläggare genomgått utbildning till economicontroller. Likaså har myndighetens arkivarie, genom utbildning och utökade ansvarsområden, utvecklats till informationsförvaltningsansvarig.

Utöver ny chef för operativ verksamhet har ytterligare två nya medarbetare anställts under 2020.

Fyra ytterligare rekryteringar har i slutet av året genomförts eller påbörjats för hantering av de regerings- och andra uppdrag som myndigheten fått och åtagit sig inför 2021.

En medarbetare har lånats ut till Myndigheten för press, radio och tv (MPRT), utifrån villkor inom programmet Rörlighet i staten.

Arbetsmiljö

Den tydligaste påverkan på såväl fysisk som psykosocial arbetsmiljö 2020 kan kopplas till Covid-19-pandemin. Majoriteten av myndighetens medarbetare har arbetat hemifrån från och med mars månad.

Myndigheten vidtog tidigt åtgärder genom att aktivera den interna arbetsmiljögruppen, där en person ur ledningen, skyddsombud samt fackliga representanter ingår. Gruppen tog fram en handlingsplan i syfte att säkerställa verksamhetskontinuitet, reducera oro bland medarbetarna samt att säkerställa en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö, såväl vid hemarbete som för de medarbetare vars närvaro på kontoret har bedömts som nödvändig.

Åtgärder som vidtagits omfattar erbjudande om att ta hem kontorsutrustning (dator, skärm, kontorsstol m.m.) samt hjälp med att skaffa kompletterande hjälpmedel, t.ex. höj- och sänkbart datorställ. Myndigheten har dagligen haft korta avstämningsmöten, såväl i ledningen som gemensamt med samtliga medarbetare, i ambitionen att öka chefernas tillgänglighet och stärka känslan av delaktighet, gemenskap och sammanhang.

Gå-möten och andra friskvårdsinsatser uppmuntras regelbundet. Sociala aktiviteter har omfattat bland annat en våravslutning och en höstkickoff, båda evenemangen genomfördes i enlighet med då gällande rekommendationer. Digitala, sociala aktiviteter har också genomförts, i syfte att bibehålla sammanhållning och motverka känslor av ensamhet.

I juni månad genomfördes en medarbetarenkät i syfte att identifiera eventuella risker med den nya arbetssituationen. En stor majoritet av de anställda angav att arbetsmiljön hemma upplevdes som tillfredsställande

och att effektiviteten i arbetet bedömdes ”lika bra/bättre”.

Vid skyddsround i december angav emellertid fler anställda negativa aspekter på hemarbetet, i första hand socialt relaterade. En mindre andel av medarbetarna har haft sämre förutsättningar vad gäller ostört arbete i hemmet och har därför, när rekommendationerna så tillåtit, erbjudits att förlägga viss tid till kontoret. Myndigheten vidtog då åtgärden att utreda eventuella möjligheter för alternativa arbetsplatslösningar, utanför kontoret, i syfte att kunna erbjuda detta under första kvartalet 2021.

Myndigheten tecknade vid årsskiftet nytt hyresavtal om fem år i befintliga lokaler med hyresvärden Svenska filminstitutet. Från och med regeringsbeslut för statligt anställda att arbeta hemma (Fi2020/05201) har endast nödvändig personal bemannat kontoret. Detta har inneburit att Statens medieråd med kontinuitet har haft två medarbetare i lokalerna (oftast registrator samt filmadministratör).

Även myndighetens filmgranskare har vid granskningstillfällen arbetat på kontoret och eller i SFI:s biograf, vilket bedömts nödvändigt för att upprätthålla teknisk säkerhet och sekretess vid granskningen.

Ytterligare noterbara konsekvenser av Covid-19-pandemin på arbetsmiljön härrör från leverantörers indirekta påverkan. Förseningar på grund av sjukdom i ett fåtal projekt har påverkat tidsplaner samt att den upplevda stressen i vissa fall har ökat.

Arbetsmiljöverket genomförde i december en digital arbetsmiljöinspektion på myndigheten. Efter mindre kompletteringar i dokumentation, ansåg Arbetsmiljöverket att Statens medieråd ”uppfyller de krav som ställs avseende systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk och social arbetsmiljö”.

1.4 Verksamhetens kostnader och intäkter

Verksamhetens kostnader har ökat med cirka 25 % jämfört med föregående år. Till största delen är detta en konsekvens av särskilda regeringsuppdrag: *No Hate Speech Movement* (KU2017/00785/DISK), *Förstärkt arbete för ökad medie- och informationskunnighet* (KU2019/01659/MD) samt *Uppdrag att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention* (S2020/06171/FS (delvis). Myndigheten har även fått finansiering inom Vinnovas utlysning *Starta er AI-resa!*. I uppdraget *Förstärkt arbete för ökad medie- och informations-*

kunnighet fördes en stor andel av 2019 års utbetalade bidrag över till 2020. Även i *No Hate Speech Movement* fördes en mindre andel över mellan åren. Ytterligare bidragande faktorer för ökade kostnader är nyanställningar, investeringar som myndigheten gjort för att implementera nya digitala ärende- och dokumenthanteringsstöd samt utveckling av en ny version av myndighetens webbplats.

Nedan redovisas jämförande uppgifter avseende kostnader och intäkter för åren 2016 till 2020.

Tabell 1.4.1 Kostnader* fördelade på verksamhet, tkr**

	2020	2019	2018	2017	2016
Operativ verksamhet (exkl. Fastställa åldersgränser)	9 583	8 583	11 670	13 728	11 445
Fastställa åldersgränser för film	6 952	5 942	5 882	5 446	5 257
Övriga uppdrag och åtaganden	13 467	9 385	4 777	5 755	5 924
Verksamhetens kostnader	30 002	23 910	22 329	24 928	22 626

* En väsentlig del av kostnadsfördelningen bygger på uppskattningar av den tid som medarbetarna arbetar inom de skilda verksamhetsområdena. Denna schablonmätning av arbetstid har genomförts vid fyra tillfällen under året och med detta mått som grund har de för myndigheten gemensamma kostnaderna schematiskt fördelats med ett nyckeltal.

** Verksamhetens kostnader redovisas i enlighet med den organisatoriska indelning som gäller sedan den 1 september 2019, dvs. i operativ verksamhet och verksamhetsstöd. I tabellen ovan ingår verksamhetsstödet samt särskilda regeringsuppdrag i posten Övriga uppdrag och åtaganden. Enligt regleringsbrev ska Fastställa åldersgränser för film som ska visas offentligt redovisas särskilt, varför denna är separerad i avsnittets tabeller. Detta är en förändring jämfört med årsredovisningar före 2019 och myndigheten har i konsekvens räknat om tidigare år enligt indelningen.

Processen Fastställa åldersgränser för film har under 2020 ökat kostnaderna med 17 %, cirka en miljon kronor. Anledningen är att en filmgranskare fått utökad tjänst (från 40 % till 50 %) samt att ytterligare en filmgranskare anställts till 40 % arbetstid. Dessa åtgärder vidtogs inför 2020 för att kompensera för tidigare ökning av ärendemängden, men före påverkan från pandemin var känd.

Under året har även en vidareutveckling av ärendehanteringssystemet för filmgranskningen skett. Kostnader har även drivits av att systemet har kopplats mot myndighetens nya webbplats, vilket innebär att

digitala ansökningar för granskning av film (något som efterfrågats av distributörerna) möjliggörs från 2021.

Trots att antalet ärenden sjunkit under året har biografihyran, av avtalsmässiga skäl, varit konstant. I det nya avtal vars förhandling påbörjades under hösten 2020 är ambitionen att stärka myndighetens möjligheter att med viss framförhållning avboka förhyrda biografer, av vikt då osäkerhet ännu råder om volymerna inför 2021.

Tabell 1.4.2 Intäkter fördelade på verksamhet, tkr

	2020	2019	2018	2017	2016
Operativ verksamhet (exkl. Fastställa åldersgränser) förvaltningsanslag	9 583	8 583	11 670	13 728	11 445
Fastställa åldersgränser för film* förvaltningsanslag	6 952	5 942	5 882	5 446	5 257
Avgifter mot inkomstitel*	0	0	0	327	3 549
Övriga uppdrag och åtaganden förvaltningsanslag	7 560	7 966	3 776	2 605	3 019
Bidrag, Kammarkollegiet**	5 618	1 185	1 001	3 150	2 905
Bidrag Anställningsstöd, sjuklönebidrag	289	224			
Finansiella intäkter, Riksgälden		1			
EU-program, bidrag		9			898
EU-program, anslag					898
Barne-, ungdoms- och familjedirektoratet***				133	
Verksamhetens kostnader	30 002	23 910	22 329	24 928	22 626

* Riksdagen beslutade den 1 februari 2017 att avgifterna enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt avskaffades fr.o.m. den 1 mars 2017 (prop. 2016/17:35, bet. 2016/17:140).

** Särskilda regeringsuppdrag enligt ovan.

*** Bidraget inbetalat 27/12, 2017, förbrukades 2018.

Tabell 1.4.3 Intäkter i avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras, tkr

Offentlighetsavgift*	2020	2019	2018	2017	2016
Fastställande av åldersgränser för framställning i film**	0	0	0	327	3 549

* Intäkter från avgifter för fastställande av åldersgränser för film redovisades mot inkomstitel 2522.

** Riksdagen beslutade den 1 februari 2017 att avgifterna enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt avskaffas fr.o.m. den 1 mars 2017 (prop. 2016/17:35, bet. 2016/17:140).

Särskilt om styckkostnader avseende fastställande av åldersgränser

Statens medieråd granskar film enligt lag (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt (åldersgränslagen). Ett sätt att redovisa en styckkostnad kan enligt ESV:s riktlinjer vara att dela den sammanlagda kostnaden för filmgranskningen med antalet beslutade ärenden under året. En sådan ekvation låter sig enkelt göras avseende processen att fastställa åldersgränser för film.

Myndigheten anser dock att detta inte ger en rättvisande bild av den faktiska styckkostnaden, av de skäl som följer.

De ärenden som rör fastställande av åldersgränser utmärker sig genom att de:

- för det första har en absolut tidsram bestående av framställningens speltid. En trailer är i genomsnitt cirka 2 minuter lång, kortfilmer varierar kraftigt, men understiger per definition 60 minuter, medan långfilmer kan sägas ha en genomsnittlig speltid på cirka 90 minuter. Framställningens speltid innebär med andra ord en absolut kostnad i den tid det tar att titta på den.
- för det andra finns inget absolut förhållande mellan framställningens speltid och den tid det tar att fatta beslut om åldersgräns. I de flesta fall tar det längre tid att fatta beslut om en långfilm eftersom framställningen är längre och mer komplex, men i vissa fall kan även en trailer kräva en längre tid för diskussioner och bedömningar innan ett beslut kan fattas. Omvänt kan en långfilm, trots att själva granskningen tar längre tid, i vissa fall endast behöva korta överläggningar innan beslut kan fattas,

eftersom det är tydligt vilken åldersgräns som är aktuell.

- för det tredje är de som granskar filmer hos Statens medieråd anställda som just filmgranskare, vilket innebär att personalkostnaden är den samma, även om antalet granskningsärenden varierar över tid. 2020 har dessa vanligtvis små variationer avseende volymer istället blivit en historisk minskning, vilket enligt modellen skulle innebära en kraftig ökning av styckkostnaden.

Kostnad: 6 952 tkr/Antal ärenden: 531 = 13 092 kronor per ärende. Detta innebär en ökning med 6 423 kr per ärende sedan 2019 (6 669 kr/ärende), nästan en fördubbling. Skälen till detta beskrivs ovan och därför blir en sådan uträkning missvisande.

Bestämmelser om handläggningen av ärenden om fastställande av åldersgränser anges i *förordning (2010:1923) med instruktion för Statens medieråd*. Där framgår att minst två granskare ska granska varje framställning, vilket därmed också innebär en absolut kostnad. Kan filmgranskarna inte enas om beslutet ska även en tredje filmgranskare pröva framställningen och därefter fattas ett majoritetsbeslut där den granskare som har flest år i yrket har utslagsröst.

Slutligen är den tid som tas i anspråk för att fatta beslut om åldersgräns, dvs. själva bedömningen, helt avgörande för att beslutet ska bli korrekt. Statens medieråd arbetar ständigt med att effektivisera sina processer, men kvalificerade bedömningar tar tid och måste så få göra. Det är med andra ord inte önskvärt att sträva efter att förkorta den tiden. I den mån en effektivisering och därmed minskad kostnad kan uppnås återfinns detta främst i administrationen av själva ärendet, där distributörernas ansökningar och det som faktiskt lämnas in för

granskning är den aspekt som ibland tar mer tid än önskvärt. I klartext innebär detta att i de fall där det lämnas in ofärdiga framställningar, framställningar som saknar textning, andra tekniska problem med framställningen, ofullständiga ansökningar mm. kräver detta extra administration i form av mejlkonversationer, telefonsamtal etc. Så länge den som ansöker följer det tänkta förfarandet, bedömer myndigheten att den interna handläggningen är effektiv, vilket även bekräftas i den uppskattning som uttrycks av filmdistributörerna i de NKI-uppföljningar som görs av myndigheten, se nedan.

Myndighetens övriga ärendehantering, dvs. de ärenden som inte rör filmgranskningsverksamheten omfattar totalt färre än 600 ärenden per år. Dessa ärenden fördelar sig i ett antal olika kategorier varför myndigheten gör bedömningen att dessa inte utgör ett stort antal ärenden.

1.5 Att redovisa resultat

1.5.1 Fastställande av åldersgränser

Myndighetens uppgift att *fastställa åldersgränser för film som är avsedd att visas för barn under 15 år enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt* (åldersgränslagen), är av en art som är oproblematiske att resultatredovisa. I detta fall är prestationen resultatet, dvs. när myndigheten fastställer åldersgränser finns ett utfall och en effekt – förutsatt att myndigheten genomfört processen på ett korrekt sätt. Eftersom myndigheten är ensam om att bedriva verksamhet på detta område är effekten, dvs. de åldersgränser som gäller vid visningen (i de fall där en distributör ansökt om granskning), direkt kopplad till myndighetens beslut varför resultatindikatorer är överflödiga. I tillägg till detta finns också en obruten tidsserie av dessa prestationer sedan myndighetens inrättande 2011.

1.5.2 Nordiskt MIK-index

2019 tog myndigheten initiativ till ett samarbete mellan fyra av de nordiska mediemyndigheterna i syfte att utveckla ett gemensamt MIK-index. Projektet syftar till att utveckla en metod för att mäta och jämföra olika aspekter på medie- och informationskunnighet i den allmänna befolkningen, i de deltagande nordiska länderna, genom indikatorer.

Statens medieråd uppdrog åt Media Literacy and Education Research Group vid Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet, NTNU, i Trondheim och förstudien levererades till myndigheten i mitten av december. Förstudien är delfinansierad av Statens medieråd, Medietilsynet i Norge, Medierådet for børn og unge i Danmark samt Fjölmíðlanefnd på Island. Myndigheten för press, radio och tv har valt att delta i projektet som observatör. Från och med januari

2021 deltar också Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (Kavi) i Finland i samarbetet. Projektet har under 2020 valts ut som prioriterat av Nordiska ministerrådet (Nordiska ministerrådets handlingsplan för 2021–2024: "Norden som världens mest hållbara och integrerade region").

1.5.2 Kunskapscentrum om medieanvändning

Myndigheten har i tidigare årsredovisningar diskuterat svårigheterna med att redovisa utfall och effekt av prestationer när det gäller uppgifterna att *verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan, samt att följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation*. Detta främst på grund av att ett kontrafaktiskt resonemang – dvs. att resultatmätningen utgår ifrån ett hypotetiskt tillstånd där myndighetens insats inte genomförts – inte är tillämpligt.

I riksdagens rapport *Att redovisa resultat – En uppföljning av regeringens resultatredovisning av utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid* (2018/19:RFR8) framförs kritik mot att vissa av regeringens mål är diffusa och därmed svåra att följa upp. Rapporten diskuterar bl.a. olika typer av mål inom utgiftsområde 17. Myndighetens uppgifter faller naturligt in i det som där kategoriseras som främjande- och motverkandemål:

"Främjande- och motverkandemål är [...] en vanlig sorts mål inom riksdagens politikområden. De handlar ofta om en riktning utan preciseringar av resultaten. En förklaring till förekomsten av främjande- och motverkandemål är att det ofta föreligger vissa samhällsförhållanden som staten delvis kan påverka men inte helt kontrollera. [...] Staten kan främja företeelser och verksamheter

och kan försöka eftersträva en utveckling men ytterst är det andra krafter som bestämmer hur det går. Återkommande formuleringar är att stödja, verka för, fördjupa, bidra till, stärka, höja, främja, utveckla, förbättra eller motverka. [...]” (Ibid. Sid. 85.).

När det gäller uppgiften att ”verka för att stärka...” saknas prognoser över vad som händer om ett sådant arbete inte utförs. Likaså saknas definitioner av vad som kännetecknar en medveten medieanvändare eller hur stor del av gruppen barn och unga som är det – dvs. det finns inget tydligt tillstånd att mäta mot (till skillnad från t.ex. antalet dödsoffer i trafiken på en viss vägsträcka). När det gäller att skydda barn och unga från skadlig mediepåverkan – finns ingen vedertagen föreställning om förekomsten eller utbredningen av skadlig mediepåverkan eller vilken skada som avses. På liknande sätt förhåller det sig med uppgifterna att ”följa...” samt ”sprida...”. Vidare samspelar myndighetens insatser med en mängd andra

faktorer i samhället – inte minst andra myndigheters insatser – varför det är vanskligt att isolera en insats från dessa och hävda kausalitet.

Myndigheten bedömer därför att det inte är rimligt att ta fram resultatindikatorer för främjande- och motverkandemål av det slag som myndigheten har i sin instruktion eftersom målen i sig handlar om ”[...] en riktning utan preciseringar av resultaten”. De prestationer som myndigheten utför bortsett från filmgranskningen är av projektyp, där mätning, uppföljning och bedömning av resultaten är skräddarsydda till aktuellt projekt. Därmed finns resultatindikatorer knutna till respektive projekt, snarare än övergripande resultatindikatorer över tid. På sikt kommer dock bl.a. det nordiska MIK-indexet sannolikt möjliggöra framtagandet av sådana indikatorer.

2 Resultat operativ verksamhet

2020 har varit ett på många sätt unikt år. Trots en pågående pandemi har Statens medieråd i allt väsentligt uppfyllt sitt uppdrag. Myndigheten har behövt planera, och ställa om i syfte att möta den förändrade situationen. Det har handlat om att omfördela resurser från exempelvis filmgranskningen då Covid-19-pandemin medfört en nedgång av antal filmgranskningsärenden april–december 2020. Vidare har myndigheten, liksom så många andra verksamheter i världen, fått planera om och pröva nytt – detta har märkts tydligast gällande myndighetens arbete i nätverk, hur vi träffas och arbetar samt hur myndigheten sprider kunskap och ger vägledning. Konferenser och seminarier har ställts in eller ersatts med digitala alternativ, med helt andra förutsättningar. Trots detta historiska år har mycket av myndighetens planerade verksamhet kunnat genomföras med gott resultat.

2.1 Fastställa åldersgränser för film

Lag (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt (åldersgränslagen), anger att "[...] framställningen i en film som ska visas för barn under femton år vid en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning ska vara godkänd av Statens medieråd".

När filmframställningar klassificeras i enlighet med åldersgränslagen är utgångspunkten för besluten om åldersgräns att barn har rätt att ta del av all information som inte kan vara till skada för deras välbefinnande. Exempel på vad som kan vara skadligt för välbefinnandet är inslag som kan medföra stark rädsla, skräck, panik, oro eller förvirring.

Pandemins påverkan på samhället har under 2020 lett till en minskning av antalet framställningar som lämnats in till myndigheten för granskning. Biografnäringen har påverkats av de restriktioner som införts, eftersom biografföreställningar enligt ordningslagen betraktas som en allmän sammankomst. Bioograferna har behövt begränsa antalet besökare per föreställning vilket lett till att många bioografer varit stängda under delar av året. Filmpremiärer på biograf har därmed skjutits på framtiden. Alla dessa faktorer har påverkat ärendeströmningen till Statens medieråd.

Filmgranskningen blev avgiftsfri 2017 och då ökade antalet inlämnade ärenden till myndigheten jämfört med tidigare. Åren 2017–2019 var det genomsnittliga antalet beslutade filmgranskningsärenden 902 per år. Det genomsnittliga antalet långfilmer per år var under samma period 285. År 2020 fattade Statens medieråd beslut i 531 granskningsärenden, varav 222 rörde långfilmer. Detta motsvarar en minskning på 41 % för det totala antalet ärenden men för långfilmer är minskningen något mindre, 22 %.

Det var först i april som pandemin började påverka andelen inlämnade filmer för granskning. Jämförs istället perioden april till december 2020 med samma period 2017–2019 motsvarar minskningen 56 % för det totala antalet ärenden och 38 % för långfilmsärenden.

De distributörer som lämnar in kortfilmer för fastställande av åldersgräns utgörs i stor utsträckning av filmfestivaler som riktar sig till barn. Flera av dessa ställde in sina evenemang under 2020. Detta ledde till att få kortfilmer lämnades in under året, särskilt under perioden april till december.

Under 2020 överklagades två av myndighetens beslut om åldersgräns till Förvaltningsrätten i Stockholm. Sedan 2017 har en

minskning av antalet överklaganden skett, vilket enligt filmdistributörerna har att göra med att ledsagarregeln sedan 2017 även omfattar åldersgränsen 15 år. I och med att ett barn från 11 år nu kan se en film med 15-årsgräns tillsammans med en vuxen har incitamentet att överklaga myndighetens beslut minskat.

Myndighetens ärendehanteringssystem som används i administrationen av filmgranskningen och till webbplatsens sökfunktion för film har också under 2020 genomgått en genomgripande uppdatering. Driftsättningen och introduktionen av detta system har underlättats av den minskade inströmningen av ärenden.

RESULTAT FASTSTÄLLA ÅLDERSGRÄNSER FÖR FILM

Prestation

Beslutade filmgranskningsärenden.

Tabell 2.1.1. Beslutade filmgranskningsärenden, antal

	2020 Totalt antal ärenden	2019 Totalt antal ärenden	2018 Totalt antal ärenden	2017 Totalt antal ärenden (varav avgifts- befriade*)	2016 Totalt antal ärenden (varav av- giftsbefri- ade*)	2015 Totalt antal ärenden (varav av- giftsbefri- ade*)
Lång- film**	222	276	295	283 (22)	230 (53)	231 (72)
Kortfilm	142	242	253	223 (23)	209 (200)	227 (205)
Trailer	167	373	386	377 (-)	320 (-)	283 (-)
Summa	531	891	934	883 (45)	759 (253)	741 (277)

* Fram till 1 mars 2017 hade Statens medieråd enligt 10 § i (2010:1882) möjlighet att meddela avgiftsbefrielse för framställningar avsedda att visas på filmfestivaler eller annat konstnärligt eller ideellt evenemang.

** Som långfilm redovisas en framställning med en speltid om minst 60 minuter.

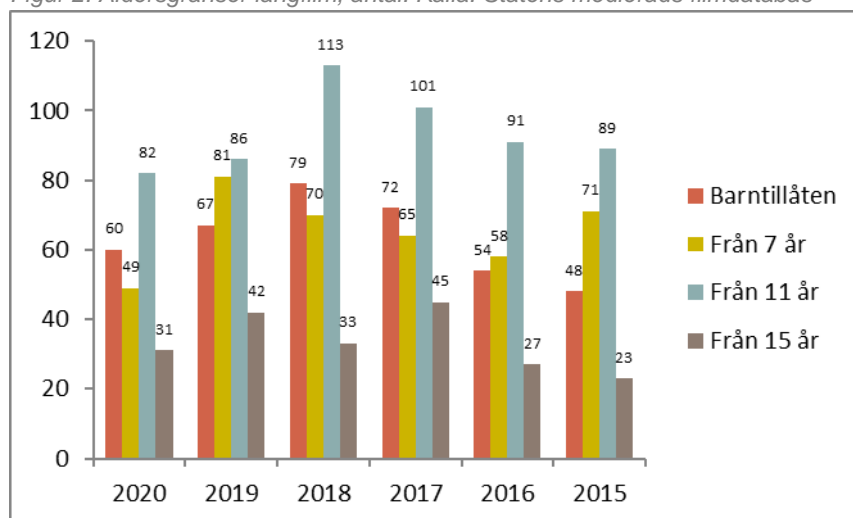
Utfall

Myndigheten redovisar tre typer av utfall i filmgranskningsärenden. För utfall 1 och 2 redovisas myndighetens beslut före eventuell ändring av åldersgräns till följd av överklagande.

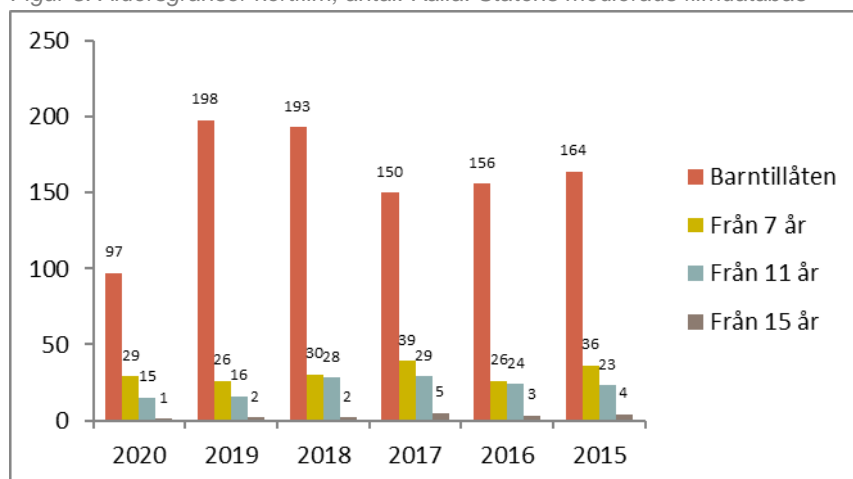
1. antal beslut fördelat på åldersgräns
2. antal beslut om högre respektive lägre åldersgräns än den ansökta
3. överklagandeärenden

Utfall 1: antal beslut fördelat på åldersgräns

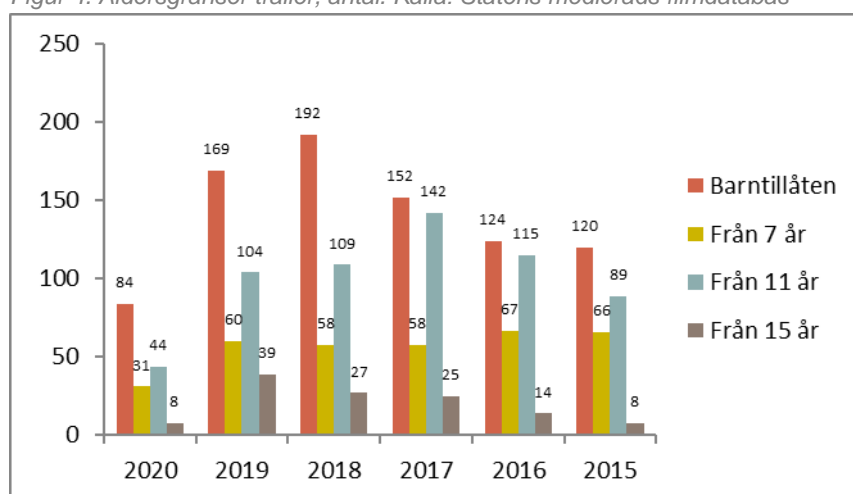
Figur 2. Åldersgränser långfilm, antal. Källa: Statens medieråds filmdatabas

Figur 3. Åldersgränser kortfilm, antal. Källa: Statens medieråds filmdatabas

Figur 4. Åldersgränser trailer, antal. Källa: Statens medieråds filmdatabas

Utfall 2: antal beslut om högre respektive lägre åldersgräns än den ansökta

När en distributör lämnar in en film för att få en åldersgräns fastställd så ansöker denna samtidigt om någon av åldersgränserna *barntillåten, från 7 år eller från 11 år*. När myndigheten fastställer en åldersgräns kan

den vara den samma som den ansökta, högre eller lägre. Detta framgår i tabell 2.1.2.

Tabell 2.1.2. Beslut om högre respektive lägre åldersgräns än den ansökta, antal

	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Antal beslut	531	891	934	883	759	741
Beslut om högre åldersgräns	157	274	248	294	199	201
Beslut om lägre åldersgräns	103	138	171	161	164	169
Beslut där den ansökta åldersgränsen fastställdes	271	479	515	428	396	371

Utfall 3: överklagandeärenden

Tabell 2.1.3. Överklagandeärenden

	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Överklagningsbara beslut	157	274	249	294	199	201
Överklaganden (% av överklagningsbara beslut)	2 (1,3 %)	2 (0,7 %)	1 (0,4 %)	1 (0,3 %)	5 (2,5 %)	3 (1,5 %)
Avslag/bifall	1/1	0/2	0/1	1/0	3/2	3/0

Överklagandeärendena 2020 gällde långfilmen *Gloria Mundi*, där överklagandet bifölls och åldersgränsen sänktes från 15 år till 11 år, samt trailer för filmen *A Quiet Place* där överklagandet avslogs och Statens medieråds beslutade åldersgräns 11 år ändrades inte.

Resultatbedömning fastställa åldersgränser för film

En enkät av typen NKI (*Nöjd Kund Index*) skickades under hösten 2020 ut till de 13 distributörer som återkommande lämnar in film för fastställande av åldersgränser till myndigheten. Enkäten skickas ut årligen för att få svar på frågor om handläggning, effektivitet och kvalitet vad gäller myndighetens arbete. Frågeformuläret besvarades av 12 distributörer (92 %). Nedan presenteras svar på några av frågorna i enkäten.

Tabell 2.1.4 Andel som angett svarsalternativet "Bra" eller "Mycket bra" på frågan "Hur tycker ni att det sammantaget fungerar med filmgranskningen?"

2020	2019	2018	2017	2016
100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabell 2.1.5 Andel som svarat ja på frågan "Är våra beslut begripliga?"

2020	2019	2018	2017	2016
92 %	100 %	86 %	91 %	100 %

Tabell 2.1.6 Andel som svarat ja på frågan "Är våra beslutsmotiveringar tydliga?"

2020	2019	2018	2017	2016
100 %	100 %	100 %	100 %	91 %

Sammantaget var distributörerna under 2020, i likhet med tidigare år, mycket nöjda med myndighetens handläggning med avseende på effektivitet och kvalitet när det gäller fastställandet av åldersgränser. På frågan "Hur tycker ni att det sammantaget fungerar med filmgranskningen?" angav 100 % svarsalternativet "Bra" eller "Mycket bra". Vad gäller myndighetens beslut i filmgranskningsärenden svarade 92 % att besluten var begripliga och 100 % att beslutsmotiveringarna var tydliga.

Myndigheten bedömer att den mycket höga andelen positiva svar från distributörerna när det gäller filmgranskningsverksamheten tydligt indikerar att myndighetens arbete

håller hög kvalitet. Myndighetens handläggning av granskningsärenden är fortsatt flexibel och anpassad efter de särskilda behov som distributörer av film har, t.ex. när det gäller premiärdatum. Flera av de distributörer som ansöker om granskning hanterar filmer producerade utanför Sverige och kan inte styra över när den aktuella framställningen levereras till dem för vidarebefordran till myndigheten. Detta gäller primärt de största distributörerna. I vissa fall kan det innebära att framställningen – oavsett ansökningsdatum – levereras till myndigheten mycket nära premiärdatum. Myndigheten anpassar då i möjligaste mån granskningen så att ett beslut kan meddelas i tid. Sammantaget bedömer Statens medieråd att ovanstående pekar på att myndighetens servicenivå är hög.

Intäkter och kostnader

Enligt regleringsbrev för 2020 ska myndigheten "[...] särskilt redovisa kostnaderna för fastställande av åldersgränser för film som ska visas offentligt." Detta görs under avsnitt 1.4 *Verksamhetens kostnader och intäkter*, tabell 1.4.1.

2.2 Kunskapscentrum om barns medieanvändning

De instruktionsbundna uppgifterna att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan, utförs av myndighetens operativa avdelning. Utöver att fastställa åldersgränser, ska myndigheten följa medieutvecklingen, samt sprida information och ge vägledning i frågor som berör barns och ungas medieanvändning i vardagen. Denna verksamhet, här indelad i medie- och informationskunnighet, information och vägledning, upphovsrätt samt följa medieutvecklingen, utgör ett kunskapscentrum om barns medieanvändning. Nedan beskrivs resultaten under 2020.

RESULTAT MEDIE- OCH INFORMATIONSKUNNIGHET

Prestation

Uppdrag till Statens medieråd att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet Ku2019/01659/MD. Lägesrapport, m.m.

Med regeringsbeslutet Ku2019/01659/MD fick myndigheten i uppdrag att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet (MIK) genom att utveckla samverkan och myndighetens verksamhet på området. Uppdraget är ett resultat av myndighetens arbete med det föregående regeringsuppdraget kopplat till förstärkt MIK (Ku2018/01726/MF). I det nya uppdraget ingår uppgiften att skapa ett nätverk för aktörer som arbetar med frågor relaterade till MIK, bygga upp en plattform för kunskaps-

och informationsspridning, ytterligare kartlägga utvecklingen på MIK-området och utveckla myndighetens MIK-resurser.

I arbetet ska Statens medieråd även beakta de insatser för att öka medie- och informationskunnigheten i befolkningen som pågår inom myndigheter, kommittéer, skolväsende, biblioteksväsende, folkbildningen och det civila samhället. I uppdragets genomförande är samverkan med statliga och ickestatliga aktörer som är verksamma på området av stor vikt.

Uppdragets genomförande redovisas i detalj i den lägesrapport (dnr 441/2020) som enligt uppdrag lämnades till regeringen den 10 november 2020. De mest väsentliga delarna är följande:

- ett nationellt nätverk – MIK Sverige – har bildats bestående av 21 myndigheter och aktörer inom MIK-området¹
- en formaliserad struktur med medlemsstatuter och mötesformer har skapats
- en metod för framtida kartläggning av MIK-insatser har utvecklats
- en betaversion av en aktörsgemensam, digital kunskapsbank, bland annat för lärresurser inom MIK, har utvecklats. Bakom plattformen står, tillsammans med Statens medieråd, tre av de största aktörerna på området: Kungliga biblioteket (Digiteket), Sveriges Utbildningsradio AB och Internetstiftelsen. Cirka 2 000 lärresurser kommer vid lanseringen våren 2021 att finnas sökbara.

¹ <https://statensmedierad.se/miksverige/ommiksverige/medlemmar.3829.html>

Prestation*Medarrangör under Internetdagarna 2020*

Den 23 november 2020 arrangerade Statens medieråd ett digitalt programspår vid Internetstiftelsens konferens Internetdagarna, tillsammans med 13 medlemmar i MIK Sverige. Arrangemanget hade titeln *Medier, makt och farligt medborgarskap* och omfattade fem separata seminarier som arrangerades av aktörerna i nätverket MIK Sverige. Under seminariedagen spreds verktyg och expertkunskap inom medie- och informationskunnighet (MIK) till deltagarna.

Seminarietitlarna var:

- Hur påverkar AI vår bild av verkligheten? Lagstiftning och digital övervakning
- Bildens makt
- Öka din mediesmarthet – fakta och metoder från trygga källor
- Hur får vi med alla i det digitala folkbildningslyftet? – En viktig fråga för demokratin

Enligt Internetstiftelsen var spåret *Medier, makt och farligt medborgarskap* ett av de mest besökta med cirka 360 deltagare.

I Internetstiftelsens utvärderingsenkät till deltagarna ställdes frågan "Vilket betyg skulle du vilja ge det spår du deltog på?" där 89 % av deltagarna vid Statens medieråds och MIK Sveriges seminarier gav betyget "4" eller "5" av 5 möjliga.

Fyra av de fem seminarierna har tillgängliggjorts digitalt i textade versioner.

² https://demokratiskasamtalet.se/media/uploads/det_demokratiska_samtalet_i_en_digital_tid.pdf

Prestation*Kapitel i antologin Det demokratiska samtalet i en digital tid – en antologi om desinformation, propaganda och näthat²*

Statens medieråd medverkade med det avslutande kapitlet i antologin "Det demokratiska samtalet i en digital tid – en antologi om desinformation, propaganda och näthat", som kommittén *Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet* (Dir. 2018:88) har sammanställt. I kapitlet med titeln "Så gör vi Sverige till bildningens föregångsland" lyfts myndighetens arbete kring MIK-samverkan, som sätts in i en demokratisk kontext. Kapitlet argumenterar för medie- och informationskunnighet som en förutsättning för annan bildning och behovet av långsiktiga satsningar med tillräcklig resurssättning för att möta en alltmer globaliserad, digitaliserad och automatiserad framtid där resursstarka aktörer exploaterar medborgarnas sårbarhet inför en allt kraftfullare informationspåverkan.

Prestation*Nordiska MIK-seminarier*

Under hösten 2020 anordnade Nordicom och Statens medieråd en webinarieriserie, i första hand riktad till MIK-expert i det nationella nätverket, om MIK i de nordiska länderna. I tre avsnitt lyftes aktuella teman fram: MIK för de äldre, förskolebarn och digitala medier, respektive MIK och marginaliserade grupper. Information om seminarierna delades i och från nätverket, samt till akademien.

Webbinarierna finns att ta del av via Nordicom, tillsammans med extramaterial såsom presentationer av olika projekt som nämnts, samt länkar till aktuell akademisk litteratur och forskningsprojekt.

Varje webinarium hade drygt 70 anmälda.

Prestation

Informationsfilm om medie- och informationskunnighet

Statens medieråd identifierade tidigt via det nationella nätverket ett behov av att ta fram ett informationsmaterial om medie- och informationskunnighet att användas av nätverket. Detta arbete påbörjades under 2020 genom framtagandet av en kort informationsfilm om medie- och informationskunnighet. Filmen ska väcka nyfikenhet om frågorna och kunna användas vid olika spridningsaktiviteter riktade till en bred målgrupp.

Filmen premiärvisades under Internetdagarna 2020 och har förutsättningar att spridas vidare, tillsammans med ett mer omfattande presentationsmaterial som tas fram under 2021.

Prestation

Gemensamma resurspaket från MIK-nätverket

Under tidig vår 2020 konstaterade medlemmarna inom nätverket MIK Sverige att det fanns resurser på teman kopplade till pandemin som skulle kunna vara till användning både för skolan och för en bredare allmänhet. Relevanta resurser sammanställdes och en gemensam, utåtriktad spridningsinsats planerades och genomfördes. I denna insats deltog 14 medlemmar aktivt. Totalt ingick 35 digitala resurser, som på olika sätt bedömdes ha särskild aktualitet för till

exempel pedagoger som tvingats ställa om till distansundervisning eller medborgare som sökte pålitlig information om pandemin online.

Statens medieråd paketerade de insamlade materialen och kategoriserade dem efter innehåll. Dessa paket innehöll länkar till aktörernas egna resurser i form av digitala lektioner, artiklar eller onlineutbildningar. Därefter publicerades de på Statens medieråds sajt och spreds via myndighetens sociala medier.

De tre resurspaketen var:

- *Utbildning på nätet i coronatider*
- *Desinformation och infodemi i coronatider*
- *Säker digitalisering i coronatider*

Resultatbedömning medie- och informationskunnighet

Statens medieråd bedömer att myndigheten under 2020 har uppfyllt regeringsuppdraget med gott resultat. Trots pandemin, och att 2020 är ett inledande år för MIK Sverige, kan konstateras att de insatser som har genomförts, har lett till en förstärkning av samverkan på MIK-området i Sverige, enligt myndighetens bedömning. Nätverket har vuxit enligt plan och för området relevanta myndigheter och aktörer har anslutit sig. Nätverkets medlemmar uppvisar stort intresse och engagemang i arbetet. Det syntes inte minst avseende samarbetet med framtagandet av gemensamma informationspaket med koppling till pandemin. Resurspaketen nådde god spridning via nätverket. Sammanlagt visades paketen över 2 300 gånger.

Statens medieråd har undersökt hur medlemmar i nätverket MIK Sverige uppfattar

det arbete som utförts under året. I december 2020 skickades en enkät till kontaktpersonerna i nätverket. Syftet med enkäten var att tillvarata erfarenheter från nätverkets första år. Majoriteten av medlemmarna ansåg att nätverket under 2020 uppfyllt sitt syfte: att genom samverkan utveckla kunskap och effektivisera arbetet inom MIK-området och därigenom stärka medie- och informationskunnigheten hos alla i Sverige.

Etableringen av en kunskapsbank för MIK i Sverige där nätverkets medlemmar delar sina resurser, i syfte att effektivisera samt förenkla för användarna, har under 2020 påbörjats. En fungerande pilotversion har

tagits fram under 2020 och kommer att tillgängliggöras 2021. De första stegen för att kartlägga medie- och informationskunnigheten har tagits, både gällande läget i Sverige, men också i ett nytt, unikt, nordiskt samarbete. Då Statens medieråd under 2021 har fått fortsatt regeringsuppdrag att arbeta med MIK samt att Nordiska ministerrådet prioriterar området, bedömer Statens medieråd att myndigheten har goda förutsättningar att under 2021 ytterligare utveckla, förstärka och effektivisera det viktiga arbetet med medie- och informationskunnighet i Sverige.

RESULTAT INFORMATION OCH VÅGLEDNING

Prestation

Webbplatsen *Statensmedierad.se*, sociala medier

Webbplatsen *statensmedierad.se* är ett viktigt verktyg för myndighetens kommunikation, såväl för offentliggörande av väsentlig information rörande myndigheten och för myndigheten relevanta områden, som för spridning av t.ex. läresurser. Som komplement till denna fungerar myndighetens sociala medie-kanaler.

Tabell 2.2.1: *statensmedierad.se*

År	2020	2019	2018	2017	2016
Sidvisningar	813 517	813 891	712 208	761 751	581 207

Källa: Google analytics

Tabell 2.2.2: Sociala medier, antal följare

Sociala medier	2020	2019	2018	2017	2016
Facebook	8 128	7 537	7 351	5 463	3 332
Twitter	4 798	4 792	4 719	4 675	-

Källa: Facebook, Twitter

Prestation

No Hate Speech Movement 2017–2020

Enligt regeringsuppdraget *No Hate Speech Movement* (Ku2017/00785/DISK) ska Statens medieråds insatser höja kunskapen om rasism och liknande former av fientlighet på internet bland barn och unga. Genomförandet ska även syfta till att stärka barns och ungas förmåga att använda sin yttrandefrihet och respektera mänskliga rättigheter och jämställdhet samt stimulera till kritiskt tänkande vid användning av medier. Statens medieråd ska se till att kampanjen bland annat når barn och unga med kognitiva och intellektuella funktionsnedsättningar. Myndigheten ska på lämpligt sätt inhämta kunskap och erfarenheter från relevanta aktörer samt tillämpa ett jämställdhetsperspektiv.

Uppdraget har genomförts under tre år. De första två åren fokuserade myndigheten på produktion av pedagogiska informationsmaterial med slutmålgrupp barn och unga. Under år 2020 har detta kompletterats med kunskapsutveckling inom uppdragets områden. Forskningsöversikten *Utsatt på internet* om nätmobbing är ett sådant exempel (publicerades i februari 2021). Frågeställningar som behandlas i den är bland andra vilka mekanismer som bidrar till aggressivitet på internet, vilka uttryck mobbningen tar sig, vilka risk- och skyddsfaktorer som finns samt vilka förebyggande åtgärder som kunnat påvisa reducerande effekt.

Statens medieråds genomförande redovisades i detalj i den slutrapport (dnr 100/2017) som överlämnades till regeringen 16 november 2020. De mest väsentliga delarna under 2020 är följande prestationer:

- Vägledningen *Barns och ungas rättigheter på digitala plattformar*. År 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige och för att stärka barns trygghet på nätet har Statens medieråd, Barnombudsmannen och Integritetsskyddsmyndigheten (dåvarande Datainspektionen) gemensamt tagit fram en vägledning för aktörer som ansvarar för sociala medier, spel och andra digitala miljöer. Vägledningens syfte är att ge generell stöd främst utifrån ett integritetsperspektiv (dataskyddsförordningen, GDPR) och ett barnrättsperspektiv (barnkonventionen). Vägledningen innehåller också råd baserade på lagstiftarens intentioner när det gäller att skydda barn från skadlig mediepåverkan.
- Spridning av informationsmaterial: I syfte att minska fientlighet på nätet bland barn och unga har material och pedagogiska verktyg spridits och kommunicerats via myndighetens webbplats, sociala medier, postala utskick samt via extern medverkan av myndighetens representanter. Som exempel kan nämnas föräldramaterialet *Digitala medier på föräldriska: TikTok* som under 2020 visat sig ha fortsatt stor aktualitet.

Prestation

Bilder och verkligheter – visuell gemenskap på nätet

Metodmaterialet *Bilder och verkligheter – visuell gemenskap på nätet* lanserades i november 2019. Då tiden för utfall var för kort för att bedöma materialets spridningskvalitet utlovades i föregående årsredovisning en rapportering av utfall 2020.

Materialet är inriktat på slutmålgruppen elever i årskurs 7–9 samt gymnasium och omfattar allt från en lärarhandledning till konkreta övningar och lektioner. Syftet är att öka medvetenheten hos unga medieanvändare om bilden som komplex betydelsebärande och dess roll i en delningskultur där faktabudskap förvrängs och konspirationsteorier sprids samt att därigenom stärka elevernas digitala källkritik.

Materialet är den tredje delen i serien *Bild är ett språk* (övriga delar utgörs av *Propaganda och bilders makt* och *Könsnormer i bildspråket*).

Tabell 2.2.3: Materialet *Bild är ett språk*

Prestation	Sidvisningar 2020	Sidvisningar 2019
<i>Bilder och verkligheter</i>	10 347	3 329
<i>Propaganda och bilders makt</i>	5 371	5 762
<i>Könsnormer i bildspråket</i>	16 665	16 411

Källa: Google analytics

Prestation

Föräldraguider till barnens internet

I den senaste undersökningen som Statens medieråd genomförde framkom att fler föräldrar saknade information och vägledning om barns och ungas medieanvändning (*Föräldrar & medier 2019*, sid 8–9). Myndigheten såg därför över sina stöd och vägledningar och valde att komplettera med vägledningar i frågor som myndighetens bedömde relevanta för föräldrar idag. Materialet består av sex vägledningar som lanserades i mitten av december 2020 genom publicering på myndighetens webbplats samt spridning i olika sociala medier. De ämnen som tas upp är följande:

- Hur skyddar jag mitt barns digitala integritet?
- Skärmtid – hur påverkas barnet?

- Vad innebär åldersgränserna på spel och sociala medier?
- Vad ska mitt barn få spela?
- Varför behöver mitt barn vara rädd om sina nätkonton?
- Innehållsfilter – är det en bra idé?

Två av dessa föräldraguider (innehållsfilter och skärmtid) har ingått i den undersökning av myndighetens material som genomförts inom ramen för *No Hate Speech Movement* (sid. 24). Resultatbedömning kommer att göras i årsredovisning för 2021.

Prestation

Medieborgarpodden – en poddserie

Under 2020 har Statens medieråd fortsatt med poddserien *Medieborgarpodden* och har producerat 9 nya avsnitt. Avsnittens teman är kopplade till myndighetens olika uppdrag såsom upphovsrätt, medie- och informationskunnighet. Avsnitten har spridits i myndighetens sociala kanaler och finns för lyssning på statensmedierad.se.

Prestation

Föreläsningar

Myndigheten har under året hållit ett 20-tal föreläsningar, främst genom direktören, och till övervägande majoritet i digital form. Föreläsningarna har hållits för andra myndigheter, lärosäten och organisationer och handlat om MIK, digitalisering och demokrati, källkritik, sociala medier, barns och ungas medieanvändning m.m.

Resultatbedömning information och vägledning

En av myndighetens instruktionsbundna uppgifter är att sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation (1 § i myndighetens instruktion). Detta sker primärt genom att myndigheten, utifrån resultat i undersökningar eller händelser i omvärlden, tar fram stöd i syfte att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare eller skydda dem från skadlig mediepåverkan. Under 2020 har Statens medieråd, med bas i en målgruppsanalys, påbörjat arbetet med att bygga en kommunikationsstrategi som effektiviserar myndighetens aktiviteter i denna del av verksamheten.

Förändringen innebär att myndigheten fortsatt riktar sig till slutmålgruppen barn och unga men att de vidareförmedlande målgrupperna förändras: från professionella som arbetar nära barn till organisationer och myndigheter som redan har upparbetade kanaler till dessa vidareförmedlare. Under 2021 förväntas denna nya inriktning effektivisera varje insats och stärka spridningen till prioriterade målgrupper men kan samtidigt innebära en minskning av antalet sidvisningar på myndighetens webbplats.

Myndigheten har kontinuerligt gjort uppföljande undersökningar för att utifrån användarnas upplevelse bedöma kvaliteten i de specifika produkter som tagits fram. En webbaserad fokusgruppsundersökning i målgruppen föräldrar till barn 4–18 år har genomförts. Totalt har undersökningen samlat 111 svarande.

Fem olika informationsmaterial har utvärderats; *Digitala medier på föräldriska* (YouTube samt TikTok), *Föräldraguider om barns nätanvändning* (*Innehållsfilter – är det en bra idé?* samt *Skärmtid – hur påverkas*

barnet?) och podden *Medieborgarpodden – Vad är digitala fotspår?*

Resultaten i undersökningen visar att kännedomen om materialen hos respondenterna är låg (från 5 % till 16 %). Respondenterna har fått kategorisera sin uppfattning om materialen som antingen "positiv", "negativ" eller "neutral". Majoriteten (62 %) har en positiv uppfattning av materialen, medan 20 % anger en negativ uppfattning. För att bryta ner omdömet i mer detalj har respondenterna fått välja från en lista med de värdeord som bäst beskriver respektive sämst beskriver deras uppfattning. Svaren visar att materialen uppfattas som "trovärdigt", "seriöst" och "värdefullt". Den negativa gruppen anser materialen som "allt för grundläggande", "rörigt" eller "omodernt".

Materialen finns på myndighetens webbplats statensmedierad.se under fliken *No Hate/Jag vill prata med mitt barn*, som också beskriver materialens syften, dvs. att användningen ska leda till ökad dialog om medieanvändning mellan vårdnadshavare och barn. Sammanlagt instämmer 73 % av respondenterna helt eller delvis med påståendet att materialen utgör en grund för detta.

Gällande bedömningen av resultatet kan Statens medieråd konstatera att de spridningsaktiviteter som har genomförts, har nått varierande resultat. Att mäta och utvärdera är en del av myndighetens arbetssätt som har vidareutvecklats under året. Detta inkluderar att ständigt pröva nya medier, kanaler, innehålls- och spridningsformer och genom utvärdering förändra och förbättra.

Ett exempel på ett lyckat resultat är materialet *Digitala medier på föräldriska: Tiktok*. Spridningen av just detta material har ökat kraftigt under 2020 jämfört med 2019 (66 249 sidvisningar jämfört med 2019, 53 481, dvs. en ökning med 24 %), utan att myndigheten gjort särskilda insatser för

spridningen. I detta fall visade det sig att materialet svarade mot ett informationsunderskott och en aktuell debatt.

Ett exempel på ett mindre lyckat spridningsresultat är att de nyproducerade avsnitten av *Medieborgarpoddarna* har nåtts av en begränsad publik och har relativt få lyssningar. Resultatet lever dock kvar och har aktualitet som sträcker sig över flera år och spridningen kan därmed fortsätta.

Antalet besökare till myndighetens webbplats ligger i nivå med tidigare år. Då myndigheten under 2020 har utökat antalet externa kommunikationskanaler bedöms resultatet som gott. Vidare har myndigheten avsatt särskilda resurser på att vidareutveckla webbplatsen statensmedierad.se. Den nya webbplatsen får förbättrad funktionalitet och tillgänglighetsanpassning samt en ny, modern och förbättrad grafisk profil. Lansering sker under våren 2021 och följs upp i årsredovisningen för 2021.

Statens medieråd följer omnämningen i redaktionell media samt räckvidd för inlägg i olika kanaler med stöd av ett medieanalysföretag. Årets resultat sammanställs i en rapport och Statens medieråd har jämförbara data för 2019 och 2020.

Att tolka resultat av detta slag låter sig inte enkelt göras. Sammanställningen mäter enbart kvantitet och inte kvalitet eller slutsatser om rätt målgrupper nåtts av myndighetens budskap eller inte. Ej heller om dessa omnämningen har skett i en positiv eller negativ kontext. I sammanställningen kan läsas att omnämningen om Statens medieråd i redaktionell media var betydligt lägre än under 2019. Anledningen till detta är att Statens medieråd under 2019 släppte rapporterna *Ungar & medier* (tre delrapporter) vilket även tidigare har genererat stort medialt intresse och därmed mycket trafik och nyhetsinslag. Statens medieråd släppte under

2020 en rapport, *Unga, medier och psykisk ohälsa*, som också är den publikation som i redaktionell media spridits mest. Slutsatsen är att publikationer som innehåller ny kunskap får genomslag i redaktionella nyhetskanaler. Analysen av myndighetens mediegenomslag ger vid handen att Statens medieråd har blivit omnämnt i flera nyhetsartiklar där hänvisning sker till myndighetens rapporter – som expertmyndighet är detta eftersträvansvärt.

Materialet *Bilder och verkligheter – visuell gemenskap på nätet* bedöms ha haft en god spridning under 2020, jämfört med övriga material i serien *Bild är ett språk*. Den totala spridningen av seriens samtliga material bedöms som god. De är riktade till nära-barnprofessionella, i första hand inom skola, och myndighetens bedömning är att materialen har större faktisk spridning än vad som framgår av sidvisningsstatistiken. En pedagog använder den här typen av lektionsmaterial och gör den till sitt eget – materialet används därefter för att undervisa i flera klasser, ofta flera gånger, vilket innebär att kunskapen sannolikt når påtagligt fler än sidvisningsstatistiken antyder.

Inom uppdraget *No Hate Speech Movement* har flera insatser genomförts, som exempelvis publiceringen av *Föräldraguider till barnens internet*. Dessa publicerades i december 2020, vilket innebär att resultatbedömningen sker i årsredovisning 2021.

Vägledningen *Barns och ungas rättigheter på digitala plattformar* är ett exempel på framgångsrik myndighetssamverkan mellan Statens medieråd, Barnombudsmannen och Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen) som svarar mot regeringsuppdragets direktiv att ”inhämta kunskap och erfarenheter från relevanta aktörer”. Vägledningen bedöms ha förutsättningar att stärka kunskapen om barns rättigheter hos branschaktörerna. Detta

bekräftades i den dialog med målgruppen som myndigheterna bjöd in till under framtagandet av vägledningen. I denna dialog framgick att det fanns både ett stort intresse, men även ett stort behov, av sådan vägledning. Arbetet med vägledningen har även lett till att Statens medieråd ökat sina kunskaper om integritetsskydd och barnets rättigheter på nätet. Statens medieråd har kunnat sprida kunskap om skadlig mediepåverkan för barn till myndigheterna Barnombudsmannen och Integritetsskyddsmyndigheten.

Sammanfattningsvis bedömer Statens medieråd att myndigheten under 2020 har uppfyllt sin instruktionsbundna uppgift med att sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation. Myndigheten bedömer att det finns utrymme för fortsatt utveckling, framför allt gällande kopplingen mellan kunskap som tas fram inom myndigheten, produktion av vägledningar samt spridningen. Uppföljningar under året visar att insatserna för att öka kännedomen om de material som producerats bör intensifieras.

RESULTAT INFORMERA OM UPPHOVSRÄTT

Prestation

Informera om upphovsrättsliga rättigheter och skyldigheter

Enligt regleringsbrev för 2020 ska Statens medieråd "informera om upphovsrättsliga rättigheter och skyldigheter". Under 2020 har myndigheten spridit information om *Publicistguiden* och upphovsrätt inom myndighetens digitala utbildning *MIK för mig*. Myndigheten har även publicerat ett nytt material, *Förstörda bevis*, som riktar sig till slutmålgruppen elever i mellanstadiet. Materialet innehåller bland annat lektioner kring upphovsrätt.

Tabell 2.2.4 Sidvisningar material om upphovsrätt

År	2020	2019	2018
Publicistguiden, statensmedierad.se	671	919	487
Publicistguiden, mediekompass.se*	8 070	9 016	415
Upphovsrätt, MIK för mig	8 057	7 321	1 446
Poddar om upphovsrätt	363**	2 380	917

Källa: Google analytics, Libsyn samt Mediekompass

* *Publicistguiden produceras i samarbete med TU-medier i Sveriges tjänst Mediekompass.*

** *Myndighetens poddar om upphovsrätt klipptes om under 2020 och återlanserades i december, därav det begränsade utfallet. Statistik för tidigare versioner är inte längre tillgänglig från leverantören Libsyn.*

Fortsatt samverka med Patent- och registreringsverket (PRV) har skett under 2020 med medverkan i webinarier *Upphovsrätt i skolan* (100 deltagare), där föreläsning hölls om Statens medieråds material *#Vem äger?* Myndigheten har regelbundet inkluderat avsnitt om upphovsrätt även i andra föreläsningar riktade till såväl vidareförmedlande målgrupper som beslutsfattare.

Resultatbedömning informera om upphovsrätt

Statens medieråd har kontinuerligt spridit material om upphovsrätt sedan tre år tillbaka. Under 2020 har en nergång skett av antalet sidvisningar för visst material, medan avsnittet Upphovsrätt i *MIK för mig* har ökat antalet sidvisningar med 10 %. Myndigheten har även samverkat med andra myndigheter på området. Utifrån det uppdrag som beskrivs i regleringsbrev för 2020 bedömer myndigheten att tillfredsställande resultat uppnåtts.

RESULTAT FÖLJA MEDIEUTVECKLINGEN

Prestation

Unga, medier och psykisk ohälsa

Under sommaren 2020 publicerade myndigheten en rapport som beskriver sambanden mellan psykiskt välbefinnande och medieanvändning bland svenska barn i åldrarna 13–18 år. Rapporten bygger på data som samlats in till *Ungar & medier* hösten 2018 och redogör för statistiska samband mellan psykiskt välbefinnande, medieanvändning (typ och omfattning), barnens egna uppfattningar om sin medieanvändning och dess konsekvenser i deras vardag samt vissa demografiska faktorer.

Rapporten visar bl.a. att det finns samband mellan hög medieanvändning och nedsatt psykiskt välbefinnande. Ungdomar med nedsatt psykiskt mående ägnar mer sammanlagd tid åt nätet, de tittar mer på film, tv och klipp på Youtube, spelar mer och lyssnar mer på musik och poddar. Pojkar med nedsatt psykiskt välbefinnande tittar oftare på pornografi än andra pojkar. Dock finns flera faktorer som förbättrar ungas mående, så kallade skyddsfaktorer, som också är av stor vikt för ungas psykiska mående.

Rapporten publicerades på myndighetens webbplats i juli 2020 och har laddats ner totalt 805 gånger under årets resterande sex månader. Nyheten om rapporten på Statens medieråds webbplats fick 2 056 visningar.

Resultatbedömning följa medieutvecklingen

Myndighetens rapporter är främst att betrakta som faktabank och underlag för beslutsfattande, forskning och undervisning, snarare än rapporter ämnade att nå en omfattande spridning bland allmänheten. Bedömningen av resultatet utgår därför från de kvalitativa aspekterna av det som producerats.

Rapporten *Unga, medier och psykisk ohälsa* är den första undersökningen av sambanden mellan medieanvändning och psykisk hälsa som har ett representativt urval av barn och unga i den aktuella åldersgruppen i Sverige. Den tillför därmed ny kunskap i t.ex. den aktuella diskussionen om "skärm-tid" liksom andra aspekter av de farhågor runt barns och ungas medieanvändning och hälsa som diskuteras. Den utgör vidare ett underlag för framtida uppföljning och bevakning av dessa frågor, i syfte att följa utvecklingen över tid.

3 Övriga uppdrag och åtaganden

3.1 Barnrättsperspektiv

Statens medieråd ska enligt förordning (2010:1923) med instruktion för Statens medieråd "[...] verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediasituation [...]"

Myndigheten ska vidare "[...] tillvarata barns och ungas egna erfarenheter [...]". Införandet av lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter har ytterligare befast vikten av denna uppgift.

De interna dokument som styr barnrättsarbetet för myndigheten är *Policy för barnrättsperspektivet*, med tillhörande *Barnchecklista* samt *Rutin för inhämtande av barns erfarenheter*.

Arbetet bedrivs på två nivåer – i samverkan med andra myndigheter och aktörer samt i direkt interaktion med barn i syfte att förbättra verksamheten genom ökad förståelse för barns och ungas perspektiv.

Exempel på prestationer som har genomförts nationellt i samverkan med andra myndigheter och aktörer (observera att samverkan även återges i avsnitt 3.4):

- Statens medieråd har deltagit i årets Samordningsforum i

Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor.³ Samordningsforumet består av generaldirektörer från de deltagande myndigheterna i nätverket. Forumet samordnades 2020 av Konsumentverket under temat *Ekonomisk utsatthet för barn och unga* och Statens medieråds direktör höll ett anförande med rubriken *Värdet av ett kritiskt förhållningssätt*. Genom samverkan vill myndigheterna identifiera och samordna insatser som berör barn och unga och Statens medieråd ingår i arbetsgrupperna *Trygghet* (leds av Barnombudsmannen) och *Delaktighet* (leds av Statens kulturråd), som är knutna till nätverket.

- Under året antogs riksförbundet Ung media Sverige som medlem i aktörsnätverket MIK Sverige som koordineras av Statens medieråd. Ung media Sverige organiserar medieproducenter i åldrarna 6–25 år och bidrar med barns och ungas perspektiv samt omvärldsbevakning i frågor som rör MIK. Ung media Sverige har varit delaktiga i framtagandet av nätverkets kommande arbetsplan för 2021.
- Vägledningen *Barns och ungas rättigheter på digitala plattformar* Se vidare under avsnitt 2.2.
- Statens medieråd finns omnämnd i Myndigheten för delaktighets rapport *Hinder och möjligheter för ett inkluderande barnrättsarbete* (2020) som ett gott exempel på hur ny kunskap har uppnåtts genom ett inkluderande arbetssätt.

³ <https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/myndighetsnatverket/org.skiss-och-myndigheter-200526.pdf>

- Myndighetens forsknings- och omvärldsanalytiker samt direktör har medverkat i Myndigheten för delaktighets nätverk för funktionshinderspolicen samt GD-råd. De har bidragit med presentationer om hur myndigheten tar fram kunskap och statistik om barn och unga med funktionsnedsättning samt vad det tillfört myndigheten för ny kunskap och vad myndigheten därmed skulle gått miste om ifall dessa vägval inte gjorts. Till exempel att myndigheten infört frågor om funktionsnedsättning i undersökningen Ungar & medier och gjort undersökningar om barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) och intellektuell funktionsnedsättning (IF).
- Statens medieråd ingår även i myndighetsnätverket *Barns delaktighet internt*, lett av Socialstyrelsen.
- Myndighetens direktör medverkade i 2020 års upplaga av Barnrättsdagarna som hade temat *Alla barns rätt till utveckling*, med en förinspelad videoföreläsning om barns rätt på internet. Några slutgiltiga åhörarsiffror har ännu inte fastställts, en tidig sammanställning (som genomfördes efter två veckors publicering) gav vid handen att 98 personer tagit del av föreläsningen. Barnrättsdagarna samlade i år 1 500 åhörare och genomfördes i huvudsak digitalt.
- Myndighetens direktör har knutit ordförande för Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU) till sig som ungdomsmentor i syfte att stärka ungas påverkan på myndighetens verksamhet. Inom ramen för detta samarbete har tre möten genomförts i vilka bland annat näthat riktat mot aktiva i ungdomsorganisationer har diskuterats.

Internationell samverkan

- Myndigheten representerar Sverige i EU-kommissionens expertgrupp *Safer Internet For Children Expert Group* och har medverkat på de möten som gruppen har hållit under 2020.
- Kartläggning av *Better Internet for Kids*. Under april 2020 samordnade Statens medieråd Sveriges svar i en europeisk kartläggning av hur EU-kommissionens strategi från 2012 har implementerats i medlemsstaterna. Kartläggningen koordinerades av Technological University Dublin och Leibniz Institute for Media Research, Hans-Bredow Institut, tillsammans med European Schoolnet. Tidigare kartläggningar av strategin har skett 2014 och 2018. För att svara på enkäten om hur strategin hanterats i Sverige samverkade Statens medieråd med 6 ytterligare aktörer: Barnombudsmannen, Integritetsskyddsmyndigheten (dåvarande Datainspektionen), Ecpat, Konsumentverket, Myndigheten för press, radio och tv och Statens skolverk. Resultatet av den europeiska BIK-kartläggningen presenterades under årets *Safer Internet Forum*, en digital konferens som genomfördes den 27 november. Vid detta tillfälle medverkade en sakkunnig från Statens medieråd i ett seminarium om kartläggningens resultat och berättade där om Sverige i relation till BIK-strategin.

Exempel på aktiviteter som genomförts där barn deltagit och deras erfarenheter tillvaratagits:

- Under året publicerades rapporten *Unga, medier och psykisk ohälsa* om

ungdomars självskattade psykiska välbefinnande i relation till deras medieanvändning. Resultaten pekar på både risk- och skyddsfaktorer kopplade till ungas mående. Rapporten baseras på enkätsvar från barn i åldrarna 13–18 år. Totalt 3 000 enkäter sändes ut och svarsfrekvensen var 32,9 %.

- Under året genomfördes datainsamlingen *Ungar, medier & Corona*. Enkäten gick ut till sammanlagt 5 000 barn, varav 2 000 i åldrarna 9–12 och 3 000 i åldrarna 13–18. Resultaten kommer att presenteras i en rapport som publiceras under våren/sommaren 2021.

3.2 Jämställdhet och mångfald

Statens medieråd ska enligt sin instruktion ”*ha ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i verksamheten*”. Sedan länge har detta avspeglats i myndighetens externa verksamhet med produktion av ett flertal pedagogiska produkter med utgångspunkt i såväl jämställdhets- som mångfaldsperspektiven. Under 2020 har bland annat rapporten *Unga, medier & psykisk ohälsa* tagit upp särskild utsatthet i mediemiljöer hos barn och unga med psykisk funktionsnedsättning. Även forskningsöversikten *Utsatt på internet* tar upp perspektivet. I båda rapporterna konstateras ett behov av fortsatt kunskapsutveckling på området.

Materialet *Inte okej* har under 2020 översatts till flera språk: somaliska, dari, arabiska, spanska och engelska.

Sedan 2019 gäller lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Myndighetens befintliga webbplats har bedömts uppnå kraven som ställs på befintliga webbplatser. Under 2020 har myndigheten

utvecklat en ny version av webbplatsen vilken lanseras våren 2021. Utvecklingen har skett utifrån de riktlinjer som finns för efterlevnad av lagen.

3.3 Miljöledning

Myndigheter ska i enlighet med förvaltningslagen (2017:900) effektivt hantera allmänna medel, samt ta miljöhänsyn och arbeta med miljöledning utifrån *förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter*. I denna förordning framgår i 26 § att ett sådant miljöledningssystem ska finnas hos Statens medieråd. Statens medieråd får ha ett förenklat miljöledningssystem enligt nämnda förordning. Detta innebär att endast verksamhetens *direkta* miljöpåverkan behöver systematiseras på det sätt som förordningen anger. Statens medieråd har dock valt att utöka miljöarbetet och även inkludera indirekt miljöpåverkan. Detta arbete har lett till miljödiplomering. 2013 initierade myndigheten ett systematiskt arbete i syfte att se över myndighetens miljöbelastning och utifrån detta skapa styrdokument. Myndigheten miljödiplomerades första gången 2014 i enlighet med *Svensk miljöbas*. Denna diplomering har därefter årligen tilldelats myndigheten. Arbetet fortsätter och förfinas i syfte att:

- framgent hålla den reducerade energiförbrukningen på en fortsatt låg nivå
- ställa allt högre miljörelaterade krav inom ramen för upphandlingar och i samarbetsavtal som upprättas
- ifrågasätta behovet av den fysiska förflyttning som sker i form av resor och transporter och se över om dessa kan ersättas med digitala alternativ. Detsamma gäller vid produktion och spridning av myndighetens material

- löpande utbilda anställda vid myndigheten om utmaningar, lösningar och framsteg i hållbarhetsarbetet.

90 % av de anställda har arbetat hemifrån sedan mars 2020.

2020 har i och med Covid-19-pandemin inneburit påtagliga minskningar av såväl resandet som elförbrukningen (observera att det endast är elförbrukningen i myndighetens lokaler som redovisas, inte elförbrukningen vid hemarbete), vilket framgår av tabellerna nedan. Över

Tabell 3.3.1 Resor 2016–2020, km

Aktivitet	2020	2019	2018	2017	2016
Tåg	8 289	25 489	12 025	17 136	8 415
Flyg inrikes	0	800	2 602	4 373	988
Flyg utrikes	19 917*	70 147	93 770	12 567	45 382
Buss	0	461	445	80	214
Bil	500	1 187	326	0	475
Taxi	144	195	155	359	405

*Kostnaden avser icke-avbokningsbara biljetter för ej genomförda resor.

Källa: Stureplans Affärsresebyrå AB/egenrapportering.

Tabell 3.3.2. Elförbrukning 2016–2020

Aktivitet	2020	2019	2018	2017	2016
Antal anställda medeltal	22	19	19	21	21
Elförbrukning (kWh), totalt	12 110	13 501	13 401	14 384	14 499
Elförbrukning (kWh)/anställd	550,5	710,6	705,3	684,9	690,4

Källa: Svenska filminstitutet (hyresvärd)

3.4 Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Statens medieråd är en liten myndighet med ett stort pågående uppdrag där utvecklad samverkan utgör en central del av uppdraget. Området är därför av högsta prioritet för myndigheten. Samverkan med andra myndigheter och aktörer är också av yttersta vikt för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett så effektivt sätt och med så hög kvalitet som möjligt.

Enligt myndighetens instruktion ska myndigheten "[...] samverka med berörda myndigheter och aktörer, däribland det civila samhällets organisationer, i syfte att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare

och skydda dem mot skadlig mediepåverkan.

Myndigheten ska särskilt samverka med Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för tillgängliga medier och Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet i uppgiften att följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga."

Därutöver har Statens medieråd såväl initierat som inlett samverkan på andras initiativ inom områden som barnrätt, medie- och informationskunnighet och internationellt. Samtliga dessa samverkansformer beskrivs i detalj nedan.

Samverkan utifrån instruktion och regleringsbrev

Statens medieråd har under 2020 deltagit i mediemyndigheternas omvärldsnätverk (se vidare 3.1 Barnrättsperspektiv), som utgörs av tre myndigheter, utöver Statens medieråd även Myndigheten för press, radio och tv samt Myndigheten för tillgängliga medier.

Myndigheten har även samrätt med Nordicom, bland annat i frågor som gäller att följa medieutvecklingen och MIK. Inom ramen för regeringsuppdraget att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet (Ku2019/01659/MD) har en avsiktsförklaring träffats: Nordicom går in som medlem i det nationella nätverket MIK Sverige och får där en forskningssamordnande funktion.

Inom ramen för uppdrag i regleringsbrev att ”informera om upphovsrättsliga rättigheter och skyldigheter” har samverkan skett med Patent- och registreringsverket, Statens skolverk och Mediekompass (TU-medier i Sverige).

Myndigheten har i syfte att verka för att stärka barn som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan samverkat med Barnombudsmannen och Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen). Arbetet har resulterat i en gemensam vägledning: *Barns och ungas rättigheter på digitala plattformar* (se vidare avsnitt 2.2). Statens medieråd har även samverkat med Barnombudsmannen i ett liknande syfte: stärka barns rätt på nätet. Samverkan resulterade bland annat i att myndighetens direktör föreläste om barns

rätt på nätet på Barnrättsdagarna, som 2020 genomfördes digitalt.

Samverkan utifrån särskilda regeringsuppdrag

Inom det aktuella regeringsuppdraget Ku2019/01659/MD, som specifikt handlar om att utveckla MIK-samverkan, har Statens medieråd samverkat med ett 30-tal aktörer på statlig, regional och lokal nivå, liksom med civilsamhälles- och privata aktörer. Med 21 nationella myndigheter, organ och civilsamhällesorganisationer har samverkan formaliserats genom att dessa gått med i det nationella nätverket, MIK Sverige, som Statens medieråd koordinerar.⁴ Nätverket leds av en temporär styrgrupp. I den ingår förutom Statens medieråd (ordf): Myndigheten för press, radio och tv, Kungliga biblioteket och Svenska filminstitutet.

Exempel på övrig samverkan relaterat till ovan nämnda uppdrag som skett 2020 är deltagande vid Sveriges kommuner och regioners kultur- och fritidsberedning samt samråd med Statens kulturråd och Myndigheten för kulturanalys.

Statens medieråd fick under året regeringsuppdraget att bidra till en kommande nationell strategi på området psykisk hälsa och suicidprevention (S2018/04669/FS, S2018/06126/FS, S2020/06171/FS). Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen leder arbetet där 24 myndigheter ingår. Samtliga myndigheter ska inledningsvis göra en individuell analys av nuläget som ska redovisas den 1 september 2021. Statens medieråd inledde arbetet hösten 2020. Myndighetens

⁴ Medlemmar i nätverket MIK Sverige, se: <https://statensmedierad.se/miksverige/ommiksverige/medlemmar.3829.html>

bidrag handlar om barns och ungas medieanvändning och dess eventuella effekter. Statens medieråd har deltagit i ett flertal arbetsmöten och kommer att med bistånd av forskare vid Karolinska institutet och Stockholms universitet ta fram forskningsöversikter under 2021.

Samverkan övriga myndigheter

Samverkan har under 2020 skett med en vidare krets myndigheter än ovan nämnda. Denna samverkan har skett i flera syften, bland annat för att sprida myndighetens kunskap, ta del av andras kunskap eller genomföra konkreta samarbeten.

Myndigheten har vid ett flertal tillfällen samrått med kommittén *Demokratin 100 år – samlings för en stark demokrati* (dir 2018:53), bland annat deltagande i en styrgrupp bakom framtagande av den interaktiva ”demokratistugan”, en folkbildningsinsats inom ramen för kommitténs utåtriktade kampanjarbete. I november 2020 undertecknade även Statens medieråd kommitténs *Deklaration för en stark demokrati* i samband med ett gemensamt seminarium inom ramen för Internetdagarna (se vidare avsnitt 2.2). I deklARATIONEN åtar sig Statens medieråd att genomföra ett antal insatser för att stärka medie- och informationskunnigheten i Sverige, som ett led i det vidare demokratiarbetet.

Myndigheten har i sammanhanget även haft löpande kontakter med kommittén *Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet* och har under året bistått kommittén bland annat med underlag, medverkat i möten samt bidragit med ett avsnitt i kommitténs antologi (se vidare avsnitt 2.2).

Myndighetens direktör är medlem av styrgruppen för satsningen *Medier & demokrati* vid Lindholmen Science Park i Göteborg,

vars arbete delfinansieras av Västra götlandsregionen.

Myndigheten har samverkat med relevanta delar av akademien, bland annat med Linköpings universitet kring metodutveckling, i syfte att stärka kvaliteten i myndighetens data om barn och ungas medieanvändning,

Statens medieråd har också samverkat med Konsumentverket och en rad andra myndigheter inom ramen för *Myndighetsnätverket för barn och ungdomsfrågor*, bland annat med en föreläsning på nätverkets samordningsforum (den 8 september) om barns ut-satthet på nätet.

Myndigheten har deltagit i ett landsomfattande samverkansprojekt med föreningen *Läsrörelsen*. Projektet handlar om vikten av och konsten att läsa bilder ur ett pedagogiskt, analytiskt och konstnärligt perspektiv.

Internationell samverkan

Statens medieråd ser internationell samverkan som en viktig och integrerad del av myndighetens arbete med att ständigt utveckla sin kunskaps- och erfarenhetsbas.

Myndigheten representerar Sverige i flera internationella expert- och arbetsgrupper, främst inom EU-samarbetet men även i andra sammanhang.

Internationellt har samverkan bland annat skett med de nordiska mediemyndigheterna, inom ramen för en gemensam förstudie av ett nordiskt MIK-index (se även avsnitt 1.5). Förstudien utgör ännu vid årsskiftet arbetsmaterial men kommer att publiceras under 2021.

Statens medieråd har under 2020 deltagit i samtliga möten inom ramen för EU-kommissionens nätverk *Insafe* som består av

Europas Safer Internet Centers. Mötena har varit digitala. Under året har även Statens medieråd, tillsammans med barnrättsorganisationen Bris, ansökt om finansiering för att etablera ett Safer Internet Center i Sverige. I december beslutade EU-kommissionen att bevilja Statens medieråd finansiering för denna etablering som kommer att ske under 2021.

Myndigheten har medverkat inom ramen för EU-kommissionens expertgrupp Safer Internet for Children Expert Group. Vid mötena (digitala) under 2020 behandlades bland annat unionens insatser mot sexuella övergrepp av minderåriga på nätet, vid ett annat medlemmarnas datainsamling för Better Internet for Kids-kartläggningen.

Statens medieråd har även samverkat med Myndigheten för press, radio och tv inför möten med MIK-tema på European Regulators Group for Audiovisual Media Regulators (Erga), med EU-kommissionens nätverk Insafe, där Statens medieråd under året följt verksamheten som observatör samt med Unesco, inför den internationella MIK-konferensen Unescos *Global Media and Information Literacy Week*, som sändes digitalt från Sydkorea 2020 och hade temat *”Resisting Disinfodemic: Media and Information Literacy for everyone & by everyone”*. Statens medieråd deltog med såväl föreläsningar som deltagande i panelsamtal vid denna konferens.

Då de stora digitala plattformarna får en allt större inverkan på barn och ungas medieanvändning har Statens medieråd gjort bedömningen att det är av vikt för myndigheten att aktivt medverka i sammanhang där det

byggs kunskap och förs dialog om och med dessa bolags representanter. Ett sådant sammanhang är European Platform of Regulatory Authorities, Epra, den största och äldsta organisationen som samlar tillsynsmyndigheter i Europa. Under 2020 godkändes Statens medieråds ansökan om medlemskap. Myndigheten har medverkat vid samtliga möten (digitala) under 2020, föreläst vid organisationens runda bords-samtal om MIK samt bidragit med inspel till organisationens strategi 2021–2023.

Under året har myndigheten deltagit i tre digitala möten inom ramen för Pegi-samarbetet. I april genomfördes ett möte där en ny symbol för spel som innehåller ”Loot lådor”⁵ presenterades. I september genomfördes ytterligare ett möte med anledning av ”Loot lådor” och Pegis syn på sin roll i detta. I oktober hölls det årliga Pegi-Council mötet där statistik för det gångna året presenterades. Övriga ämnen som diskuterades innefattade diagnosen *gaming disorder*.

Myndigheten deltog under de av Utrikesdepartementet arrangerade Sverige-främjardagarna i november med föreläsning om de nya nätbaserade hoten mot demokratin.

Expert-, referens- och arbetsgrupper

Under 2020 har Statens medieråd, utöver de regelbundna möten som myndigheten har med Kulturdepartementet, även deltagit i Kulturdepartements EU-referensgrupp.

Statens medieråd ingår sedan flera år tillbaka i IKT-nätverket (tillsammans med bland andra Internetstiftelsen, Statistiska

⁵ <https://www.konsumentverket.se/contentassets/83509d8dffff48559d44de6546ecc362/>

kartläggning-av-konsumentskyddet-vid-lotteri-eller-kasinoliknande-inslag-i-datorspel-fi-2019-01630-ko.pdf

centralbyrån, Tillväxtverket, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för press, radio och tv, SOM-institutet och Nordicom). Två möten genomfördes under året för erfarenhetsutbyte rörande internetstatistik.

Myndigheten deltog i ett möte med *Nationell samordning spel om pengar*, som leds av Folkhälsomyndigheten. Mötet avhandlade bl.a. *gaming disorder* och spelproblem relaterat till Covid-19-pandemin.

Myndigheten har deltagit i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors referensgrupp gällande sexuella trakasserier i utbildningsmiljö.

Myndigheten har deltagit i Myndigheten för delaktighets strategiska råd för funktionshinderpolitiken, både på tjänstemannanivå och på generaldirektörs-nivå.

Myndigheten har deltagit i ett arbetsmöte arrangerat av Sveriges kommuner och regioner med anledning av organisationens satsning "Kraftsamling psykisk hälsa".

Myndigheten deltog i tre Forumträffar anordnade av Forum för levande historia, samordnade för regeringens nationella plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Forumträffarna riktar sig till statligt anställda för utbyte av erfarenheter samt fortbildning inom frågor som rör arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi.

biblioteksförening och Sveriges Utbildningsradio AB ingår.

Statens medieråd samverkade även med Internetstiftelsen om Källkritikpriset: myndighetens direktör deltog i juryn som valde ut pristagarna.

Myndighetens direktör föreläste även om medie- och informationskunnighet som motståndskraft och deltog i ett digitalt panel-samtal på arenan Folk och Försvar.

Samverkan med det civila samhället och övriga aktörer

Statens medieråd har samverkat med en rad civilsamhällesaktörer, inte minst inom ramen för det nationella nätverket MIK Sverige där såväl flera folkbildningsförbund som Internetstiftelsen, Digidelnätverket, Filmpedagogerna Folkets bio, Svensk

3.5 Särskilda regeringsuppdrag och åtaganden

3.5.1 Pågående regeringsuppdrag

Uppdrag att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/06171/FS (delvis))

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.1.1 Uppdrag att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/06171/FS (delvis)), tkr

	2020
Finansiering, bidrag	500
Kostnader, externa	450
Kostnader, interna	68
Återbetalat Kammarkollegiet	50

Källa: Agresso.

Uppdrag till Statens medieråd att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet (Ku2019/01659/MD), (Regleringsbrev 2020).

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.1.2 Förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet (Ku2019/01659/MD), tkr

	2020	2019
Finansiering, bidrag	2 000	2 000
Kostnader, externa	1 471	184
Kostnader löner finansierade av bidrag	2 020	129
Kostnader, interna	825	420
Rest, överförs till efterföljande år		1 816
Återbetalat Kammarkollegiet	168	

Källa: Agresso.

Informera om upphovsrättsliga rättigheter och skyldigheter (Regleringsbrev 2020)

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.1.3 Informera om upphovsrättsliga rättigheter och skyldigheter, tkr

	2020	2019	2018	2017
Finansiering, bidrag	0	0	0	0
Kostnader, interna	81	6	88	229
Rest.				

Källa: Agresso

3.5.2 Avslutade regeringsuppdrag

Uppdrag till Statens medieråd om kampanjen No Hate Speech Movement (Ku2017/00785/D) att genomföras 2017–2020 i syfte att höja kunskapen om rasism och liknande former av fientlighet på internet bland barn och unga.

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.2.1 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. No Hate Speech Movement, Ku2017/00785/DISK, tkr

	2020	2019	2018	2017
Finansiering, bidrag	1 200	1 200	1 200	1 200
Kostnader, externa	1 520	1 001	1 001	1 160
Kostnader, interna	651	831	890	
Rest, överförs till efterföljande år		438	239	40
Återbetalat Kammarkollegiet	118			

Källa: Agresso.

3.5.3 Remissvar

Myndigheten har besvarat fyra remisser under 2020:

En ny terroristbrottslag (SOU 2019:49)

Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om informationssäkerhet och föreskrifter om it-säkerhet för statliga myndigheter (MSBFS 2016:1)

En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret (SOU 2020:29)

Film – ett nytt officiellt statistikområde (Ku2020/02350)

FINANSIELL REDOVISNING

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	23 571	22 491
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	523	0
Intäkter av bidrag	3	5 908	1 417
Finansiella intäkter	4	0	1
Summa		30 002	23 910
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-18 311	-15 242
Kostnader för lokaler		-1 966	-1 983
Övriga driftkostnader	6	-9 576	-6 552
Finansiella kostnader	7	-1	-13
Avskrivningar och nedskrivningar		-148	-121
Summa		-30 002	-23 910
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		442	0
Lämnade bidrag	8	-442	0
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	9	0	0

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	718	39
Rättigheter och andra immateriella anläggningst	11	196	0
Summa		913	39
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	0	0
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	134	225
Summa		134	225
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	14	1 145	528
Övriga kortfristiga fordringar	15	1	12
Summa		1 146	540
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	674	461
Summa		674	461
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	17	-425	-703
Summa		-425	-703
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	18	2 179	5 472
Summa		2 179	5 472
SUMMA TILLGÅNGAR		4 622	6 033
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Summa	19	0	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	20	398	364
Summa		398	364
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	1 128	264
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	22	624	551
Leverantörsskulder		804	1 718
Övriga kortfristiga skulder	23	319	252
Summa		2 875	2 785
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	1 064	630
Oförbrukade bidrag	25	285	2 254
Summa		1 349	2 884
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		4 622	6 033

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not						
Uo 17 11:4 Ramanslag ap.1 Statens medieråd	26	703	23 320	-28	23 996	-23 571	425
Summa		703	23 320	-28	23 996	-23 571	425

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Statens medieråds bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Brytdagen föregående år var den 3 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 50 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst 3 år.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och sker från den månad tillgången tas i bruk.

Myndigheten kostnadsför bärbara datorer samt telefoner direkt.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter
3 år	Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar Övriga kontorsmaskiner
6 år	Inredningsinventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till de belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner**Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag**

	Ersättning i tkr
Anette Novak	1 119
Förmån	0
Direktör/Myndighetschef anm. Anette Novak är given förmånen av fri bil men har inte utnyttjat förmånen	

Rådsledamöter / andra styrelseuppdrag

	Ersättning i tkr
Malin Bergström	3
Inga övriga styrelse- eller rådsuppdrag	
Jerker Stattin	4
Inga övriga styrelse- eller rådsuppdrag	
Katti Hoflin	3
Deltagare i Göteborgs Universitets referensgrupp	
Jussi Karlgren	4
Ledamot för Berättarministeriet	
Sissela Bergman Nutley	3
Inga övriga styrelse- eller rådsuppdrag	

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2020	2019
Totalt	5,9%	8,2%
Andel 60 dagar eller mer	70,6%	71,6%
Kvinnor	7,7%	11,4%
Män	-	-
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	4,7%	-
Anställda 50 år -	-	-

Sjukfrånvaro för män samt åldersgrupperna -29 år samt 50 år - lämnas inte eftersom antalet anställda i en grupp är högst tio eller att uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Noter
(tkr)

Resultaträkning

Not	1	Intäkter av anslag	2020	2019
		Intäkter av anslag	23 571	22 491
		Summa	23 571	22 491
		Utgifter i anslagsredovisningen	-23 571	-22 491
		Saldo	0	0
Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2020	2019
		Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	370	0
		Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	153	0
		Summa	523	0
Not	3	Intäkter av bidrag	2020	2019
		Bidrag från statliga myndigheter	5 721	1 185
		Bidrag för anställningsstöd	187	224
		Bidrag från EU:s institutioner	0	9
		Summa	5 908	1 417
Not	4	Finansiella intäkter	2020	2019
		Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	1
		Summa	0	1
		Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit negativ		
		Ladda belegget		
Not	5	Kostnader för personal	2020	2019
		Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	11 522	9 571
		<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	12	21
		Sociala avgifter	6 291	4 994
		Övriga kostnader för personal	498	677
		Summa	18 311	15 242
Not	6	Övriga driftkostnader	2020	2019
		Reparationer och underhåll	5	8
		Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	12	0
		Resor, representation, information	146	706
		Köp av varor	375	543
		Köp av tjänster	9 038	5 296
		Summa	9 576	6 552
		Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror på dels ökad andel bidrag för särskilda uppdrag, dels på större investeringskostnader avseende ärende- och dokumenthanteringssystem samt ny version av webbplats.		

Not	7	Finansiella kostnader	2020	2019
		Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	0	12
		Övriga finansiella kostnader	1	1
		Summa	1	13

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.

Not	8	Lämnade bidrag	2020	2019
		Lämnade bidrag till den offentliga sektorn, Linköpings universitet	442	0
		Summa	442	0

Not	9	Årets kapitalförändring	2020	2019
		Myndigheten har inte haft någon verksamhet under 2020 som genererat kapitalförändring.	0	0
		Summa	0	0

Balansräkning

Not	10	Balanserade utgifter för utveckling	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	0	0
		Årets anskaffningar	738	0
		Summa anskaffningsvärde	738	0
		Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0
		Årets avskrivningar	-21	0
		Summa ackumulerade avskrivningar	-21	0
		Utgående bokfört värde	718	0

Not	11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	833	833
		Årets anskaffningar	194	0
		Summa anskaffningsvärde	1 026	833
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-794	-766
		Årets avskrivningar	-37	-28
		Summa ackumulerade avskrivningar	-831	-794
		Utgående bokfört värde	196	39

Not	12	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	146	146
		Summa anskaffningsvärde	146	146
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-146	-146
		Summa ackumulerade avskrivningar	-146	-146
		Utgående bokfört värde	0	0

		Förl bokförde	Förl bokförde
Not		2020-12-31	2019-12-31
13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	1 361	1 506
	Årets anskaffningar	0	0
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-145
	Summa anskaffningsvärde	1 361	1 361
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 136	-1 189
	Årets avskrivningar	-90	-92
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	145
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 226	-1 136
	Utgående bokfört värde	134	225
14	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	1 058	528
	Kundfordringar hos andra myndigheter	87	0
	Summa	1 145	528
15	Övriga kortfristiga fordringar		
	Fordringar hos anställda	1	0
	Övrigt	0	12
	Summa	1	12
16	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	391	378
	Övriga förutbetalda kostnader	283	83
	Summa	674	461
17	Avräkning med statsverket		
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-703	-980
	Redovisat mot anslag	23 571	22 491
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-23 320	-22 525
	Återbetalning av anslagsmedel	28	310
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-425	-703
	Summa Avräkning med statsverket	-425	-703
18	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2 179	5 472
	Summa	2 179	5 472
	Beviljad kredit enligt regleringsbrev	2 100	2 100
	Maxim alt utnyttjad kredit	0	0

Not		2020-12-31	2019-12-31
19	Myndighetskapital		
	Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.		
20	Övriga avsättningar		
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	364	335
	Årets förändring	34	29
	Utgående balans	398	364
	Myndigheten avser att under 2021 nyttja omställningsmedel för utbildning vid införande av ärende- och dokumenthantering samt vidareutbildning av medarbetare med ansvar inom EU-projektverksamhet samt informationsförvaltning, totalt ca 100 tkr.		
21	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	264	384
	Under året nyupptagna lån	1 012	0
	Årets amorteringar	-148	-121
	Utgående balans	1 128	264
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	3 000	3 000
22	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	21	38
	Arbetsgivaravgifter	300	264
	Leverantörskulder andra myndigheter	303	249
	Summa	624	551
23	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	275	245
	Personalens pensionsavgifter	45	7
	Summa	319	252
24	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	809	432
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	72	0
	Övriga upplupna kostnader	183	198
	Upplupna kostnader i transfereringsverksamhet	0	0
	Summa	1 064	630

Not	25	Oförbrukade bidrag	2020-12-31	2019-12-31
		Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	285	2 254
		- bidrag erhållna från Kammarkollegiet		
		Summa	285	2 254
		<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:</i>		
		inom tre månader	285	0
		mer än tre månader till ett år	0	2 254
		Summa	285	2 254

Anslagsredovisning

Not 26 Uo 17 11:4 Ramanslag ap.1 Statens medieråd

Enligt regleringsbrevet disponerar Statens medieråd en anslagskredit på 699 tkr. Under 2020 har myndigheten inte utnyttjat krediten.

Statens medieråd får disponera 675 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning 22 525 tkr enligt regleringsbrevet.

Anslaget är räntebärande.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Utnyttjad	1 128	264	384	342	584
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	0	0
Räntekostnader	0	12	17	12	14
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som ej disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	500	3 200
Avgiftsintäkter	0	0	0	327	3 549
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Övriga avgiftsintäkter	523	0	15	4	0
Anslagskredit					
Beviljad	699	675	669	659	549
Utnyttjad	0	0	0	178	349
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	425	703	980	0	0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	19	16	16	17	16
Medelantalet anställda (st)*	22	19	19	21	21
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 571	1 486	1 378	1 443	1 387
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda 2020 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2021-02-22

Anette Novak
Direktör